

CONCETTA LA MAZZA

Koleka lola ya bule

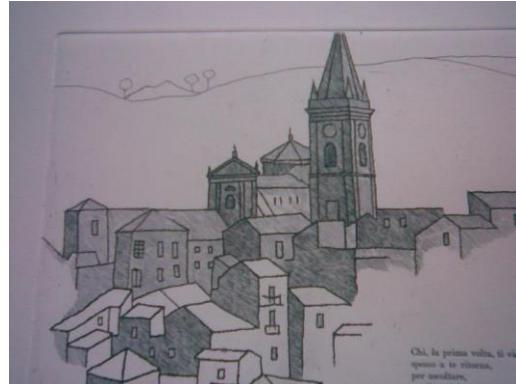

Biografi ya bomoi ya bato

Concetta La Mazza abotami na Novara di Sicilia na 1936, mwana mwasi ya liboso ya Domenico La Mazza mpe Teresa Correnti. Na 1950, sima ya période ya pasi ya "confiance" na noko na ye ya mama, asanganaki na baboti na ye na Domodossola, esika azali tii lelo kofanda elongo na mobali na ye Giuseppe. Azali na bana misato: Armando, Luciano na Daniela. Kala mingi te mposa ya koleka ndelo ya komikundola bomwana na ye na Novara ekoti na makanisi na ye mpe awa ezali mbotama ya journal oyo ya intime, ya moto ye moko, kasi etondi na ba anecdotes mpe ba références na environnement ya époque wana: ville, mboka, bato, mimeseno, bonkoko ya teritware wana na bambula ya molili ya Etumba ya Mibale ya mokili mobimba.

Énergie primordiale ya kokoma

Petite Concetta apesameli na ba yaya na ye ya mibali mpe batindi ye na makasi contre volonté na ye mpo na kofanda na Castrangia na hovel moko mosika na ville mpe baninga na ye ya kelasi. Na ndenge wana atambolaka Via Crucis na ye moko na solitude na ba mbula ya makasi ya guerre entre nzala, ignorance ya temps, ba superstitions na maltraitemeht. Sima ya guerre émigration inévitable mpe naturement difficile ebandi na nord.

Nyonso oyo elobami na nzela ya kotala ya mwana mwasi moko ya moke oyo azongeli na bokundoli na ye ba phases ya bokoli na ye moko mpe oyo na fraîcheur ya kokamwa mpe na fil subtil ya ironie epesi biso esengo ya kotanga - na suka - lisolo ya emblematique ya communauté ya libota na biso, oyo ekoki kotinda biso na mozindo mpe oyo ezali ya mokomoko na biso.

Na roman oyo ya mokuse ya Concetta La Mazza, bokomi e subvertir règle nionso mpe ezongaka na ba origines, libre ya schématisme formelle nionso, conduit na vitality interne arcane, ekomi ebale ya kanda oyo e dépasser nionso, ezali mbula ya molimo.

Ba figures ya ba oncles, Antonia na Michele, ezali mémorable, kaka ndenge image ya Novara etikali inoubliable, ya motema malamu, enveloppement mpe elengi lokola ezali makasi mpe ya makasi.

Enfin, transition difficile na adolescence tango oyo ekoki kobongisama te esalemaka, kasi petite Concetta amitiki te na sort tragique, grâce na courage na ye mpe espoir inéchéable na avenir, grâce na miso na ye oyo ekoki kotala... au-delà ya... likoló ya langi ya bule!

NINO BELVEDERE

“Mpo na ngai mpasi yango ebandaki. Ezalaki mbala mosusu mokolo ya molunge, eleko ya molunge ya 1938 ebandaki, nazalaki na mbula mibale mpe noko na ngai ayaki kozwa ngai. Na sac ya bilamba atiaki blouse na deux culottes, sima sans conscient ya nionso na bimaki na ndaku na ngai. Nazalaki moke mpenza na boye ete nakokaki koyeba te ete Via Crucis na ngai ekobanda mokolo wana.”

Koleka lola ya bule

Mokapo mwa yambo - Ndako ya tata

Ezali sikawa esika ya kala oyo etikali oyo bato bafandaka te, oyo bansinga ya nsoso ekangamaki mpe nselele esili koswa yango kasi, kala mingi te, na Novara, engumba moko oyo etandami na nse ya ndako makasi moko ya makasi na bangomba ya Messina, na nzela moko ya moke na etuká ya Engia ezalaki na ndako moko pene wana liziba ya mai. Ekuke ya liboso efungwamaki na eskalye moko ya kati oyo ememaki na etaze ya liboso epai kuna ezalaki na mwa shambre moko oyo ezalaki na etanda ya mabaya: ezalaki shambre ya kolala. Omati likolo pe kuna ezalaki na cuisine, soki okokaki kobenga yango bongo. Na coin moko ezalaki na etanda ya mabanga oyo bazalaki kopelisa móto mpe tripode ya ebende oyo bazalaki kosalela mpo na kotya nzungu ya pâtes. Liboso, ekangami na efelo, moindo lokola pitch, pelle ya mabaya, tamis mibale, moko ya moke mpe moko ya

monene, four mpo na kotumba mampa, na ngambo ntolo ya ndambo ya kopola, mesa, "furrizzi" mibale mpe mwa rickety kiti. Na nsuka ezalaki na shambre moko, na mwa balcon moko oyo ezalaki kotala na nzela ya moke, epai esika ezalaki na mpasi mpo na mbeto ya moto moko. Libulu wana ezalaki bokonzi epai nkoko, oyo akufelá mobali na 1934. Bazalaki kosala twaleti ya mabanga oyo ezalaki na ezipeli ya mabaya na nse ya eskalye. Lokola ba canalisations ezalaki te, esengeli kozala ete oyo ya nsuka esalaki mpo na kokitisa nsolo mabe oyo ezalaki kobima. Na momeseno ndako yango ezalaki na mai mpe kura te, biloko ya malamu oyo ata ba barons bazalaki na yango te na mikolo wana. Pembeni na yango ezalaki na porte moko ya mabaya oyo ezalaki komema na ferme epai bansoso bazalaki kofanda na mabaya.

Na coin oyo, libanda ya mokili, mama na ngai, oyo azalaki mosali ya bilamba, azalaki kofanda elongo na nkoko na ngai ya mobali, bandeko mibale ya mibali mpe ndeko mwasi moko, bango nyonso baleki ye, babalanaki mpe bazalaki mpe kofanda na Novara. Mama na ngai azalaki blonde, mince, très fraible na construction, azalaki na ba traits très délicates mpe oyo ezalaki komonana mingi na elongi na ye, pembe lokola miliki, ezalaki miso mibale ya minene ya bleu, presque toujours kobanga mpe mawa. Mbala mosusu liwa ya mbalakaka ya mama na ye, ntango azalaki na mibu ntuku mibale na minei, ezalaki ntina ya bozangi makasi na ye ya nzoto mpe ya bizaleli.

Mwa bambula nsima ya liwa ya nkoko na ngai ya mwasi, mama na ngai, na nzela ya intervention ya moko ya basi na ye, akutanaki na Prince Charming na ye. Tata na ngai azalaki moto ya libota moko ya lokumu oyo bautaki na Badiavecchia, oyo azalaki na taverne moko oyo ezalaki na motekisi ya makaya mpe ya biloko ya kolya. Ezalaki libota ya bato ya mosala makasi, mpe tata na ngai azalaki, na masolo nyonso, mobali moko kitoko mpenza, molai, molili, oyo azalaki komityela motema mpe ya mosala. Azalaki kofanda na mboka moke mosika na engumba: akokaki kokóma

kuna na makolo, na mbangu malamu, na ndambo ya ngonga. Tata na ye azalaki kobenda makala. Maman azalaki muasi dynamique, na tongo akendaki na Novara na mule po asomba biloko oyo ba fourni na magasin: makaya, mungwa na biloko ya kolia. Azalaki ntango nyonso kolata kitoko na shawl monene ya moindo na nkingo na ye, mpe kutu azalaki kosomba zulunalo mpo na koyeba bakiliya na ye. Ezalaki magazini kaka moko na mboka moke mpe bolamu ezalaki te na ndako wana, atako ezalaki na minoko mwambe mpo na koleisa.

Na mpokwa makasi asalisaki na ndenge ya kolakisa bakiliya oyo bazalaki sikoyo komela masanga - mpe portefeuille na ye - na ko diluer vin na soda ya couleur. Lokola bana bawaka ntango nyonso te mosala ya baboti na bango, tata na ngai ayekolaki mosala ya kosala pavema. Nsima ya fianse oyo eumelaki mwa basanza, tata na ngai mpe mama, mbala moko babalanaki, bakendaki kosala zumbu na bango ya bolingo na ndako penepene na liziba na etuka ya Engia. Sanza libwa mpenza na nsima nakomaki na mokili oyo mpe, engebene momeseno moko ya bule ya sudi, nazwaki nkombo ya nkɔkɔ na ngai ya mwasi ya tata, Concetta. Atako nazalaki na mbula moke nazalaki na loposo ya moindo mpe ya kolemba, nazalaki ntango nyonso kolela. Lokola tozalaki na mbeto ya mbeto te, nkɔkɔ na ngai ya mobali asengelaki kokanga ngai na mabɔkɔ mokolo mobimba, mpe na butu nazalaki kolala na mbeto monene elongo na tata mpe mama. Na masolo nyonso nazalaki mpenza mabe mpe nazalaki kokanga motema te. Mwa basanza na nsima, lokola tata na ngai amonaki ete mosala ezalaki mingi te na mboka, azwaki ekateli ya kokende kosala na Sardaigne. Tango alongwaki na esanga mosusu atikaki mama na ye na bebe oyo azalaki kolela mpe ekelamu mosusu oyo ezalaki kobetabeta makolo na libumu na ye.

Tango nazalaki na sanza tuku mibale ndeko na ngai ya mwasi Rosa abotamaki. Nkombo yango ezalaki ya nkɔkɔ na ye ya mwasi na mama. Na bokeseni na Concetta, Rosa - lisusu selon mama na ngai - azalaki kitoko,

pembe mpe rose na teint, suki ya marron encadré elongi ya boyokani embellie na miso mibale ya bleu kitoko: fololo, lokola kombo na ye! Na boye ete ntango mama na ngai akendaki na liziba mpo na kozwa mai na Rosa na maboko na ye, baninga na ye batunaki ye lolenge nini ekoki kobota bana basi mibale oyo bakeseni mpenza. - Oyo, Rusina, oui, ozalaki billiac, mais mosusu... - Oyo, Rosina, aza kitoko, mais mosusu... baninga balobaki na grimace ya lips. Pendant ce temps, na situation oyo nakobaki kozala na kimia te, lokola nde na sentir prémonition ya ordeal na ngai, oyo, merci na Nzambe, e supporter, ata soki na démission te.

Pona koyebisa lisolo oyo etikali, liboso, esengeli nalakisa bino noko na ngai Antonia, na mokuse, zì 'Ntuoia. Azalaki nkulutu ya mama na ngai, bokeseni ya mibu zomi na nsambo ezalaki kati na bango mibale. Azalaki mwasi mokuse mpe ya mafutamafuta, nsuki ya bosoto ezalaki kokweya na miso na ye. Elongi na ye oyo ezangaki likebi emonanaki lokola ya mokóló koleka ye mpe na miso na ye ya mpamba ezalaki kaka na nsɔni mingi mpenza. Na mibu tuku mibale, na ntango wana na mibu ya libala, abalaki ndeko na ye ya mobali ya yambo, oyo autaki kozonga uta na mosala na tunnel ya Sempione, oyo akufelá mobali mpe azalaki na mwana mobali ya mibu misato. Mobali oyo, yaya na ngai Michele, yaya Micheri, azalaki mobali mokuse mpe azalaki lokola copie plebeienne ya Roi Vittorio Emanuele III, azalaki kofanda na ndako oyo azalaki na yango na balabala moko ya ville oyo ezalaki très caractéristique na ba marches ya largeur ya presque deux mètres. Ezalaki ndako moko kitoko. Na rez-de-chaussée ezalaki na magasin ya mabaya oyo ezalaki na comptoir central ya munene na vice, ba armoires mibale ya mur esika azalaki kobomba ba rasps, ba cincelles, ba gimlets, ba gouges na ba augers, tour mpo na kosala rond na makolo ya ba tables oyo atongaki, roue ya konika oyo ezalaki kosala mpo na ko aiguiser ba avions mpe ba lame, poêle ya nkoni oyo ezalaki na poêle mpo na ko liquider kola, ba planches oyo etongamaki bisika nionso, mwa ba scies oyo bakangisaki na mur, mwa ba charmes ya chance lokola ba sapato

ya mpunda, maseke ya ntaba mpe mposo ya tortue, na mokuse, moko ya bisika wana oyo sikoyo bazali kaka ya mokili ya ba souvenirs.

Escalier moko ya mabaya ememaki na étage ya liboso, esika ezalaki na ba chambre mibale ya minene na ba carreaux céramiques, luxe na mikolo wana, sideboard oyo yaya na ngai ya mobali asalaki, canapé, mesa mpe mwa bakiti oyo esalemi na raffia, lolenge moko ya nsinga ya ndunda. Uta na mwa balcon oyo ezalaki kotala balabala na katikati ya sanza ya mwambe, ntango mobembo ya Assumption emataki epai ya Abbey, moto akokaki kosimba motó ya Madonna oyo ezwaki motole na loboko na ye. Nzokande, uta na etaze ya mibale, okokaki komona Rocca Salvatesta mpe liboso, na nzela ya lipaso kati na bandako, okokaki kosepela na esika kitoko ya bangomba oyo etandamaki malembe malembe koleka, koleka lola ya bule, kino okomaki na mbu esika, mingimingi na mikolo ya malili ya prenta ntango mbula-mpembé ezalaki te, okokaki komona Vulcano na nsonge ya horizon mpe na nsima Lipari, Stromboli mpe bisanga mosusu nyonso: spectacle naturel, carte postale ya langi mingi oyo ezali kongenga.

Escalier mosusu emataki na étage ya liboso, esika ezalaki na cuisine mpe chambre ya kolala, oyo ya liboso ezalaki monene mingi ezalaki na four ya mabaya mpo na mampa mpe poêle ya makala ya ebende mpo na kolamba. Na ntembe te ezalaki ndako moko kitoko, longola se inconvénient ya cuisine oyo ezalaki na lavabo oyo ezalaki na drain mpo na kosala misala ya ndako oyo ezalaki na ntina mingi. Na ntango wana, makambo mosusu ya malamu ezalaki naino kokanisama te. Kutu, bazalaki kozwa mai yango na liziba ya bato nyonso na kati ya trémie ya zinc mpe na nsima bazalaki komema yango na etaze ya mibale epai bazalaki kosopa yango na saani monene ya mabele ya lima mpo na kosukola basaani. Lokola esika ya kokotisa mai ezalaki te na esika ya kosukola, bazalaki kozongisa mai oyo ezalaki na saani na etaze ya nse mpe kobwaka yango na twaleti. Mpo na mwasi ezalaki mosala ya kolembisa mingi. Ezalela ya bowumbu mpe ya nsóni, kino na ndelo ya bompikiliki nyonso ya bato, ekomaki na nsonge na yango na

ntango ya kolia ntango Tantine Antonia, mpo na limemya mpo na mobali na ye, asengelaki kolya uta na saani moko esika alyaki liboso, mpe, mbala mosusu, mwana ya nzambe azongelaki likambo yango, kasi nazali na bokundoli ya polele te ya likambo yango.

Oncle Michele azalaki mobali ya molili mpe ya koimaima, lokola azalaki mosali makasi lokola azalaki zoba, azalaki na mallet ya mabanga ya zelo na esika ya motema. Namoná naino te mwa kongenga ya boboto to mawa epai ya basusu na miso na ye. Abombaki noko na ye na ndako mpo na kobatela mwana na ye, asengelaki kolengela ye bilei, kosala lokola mosali na ye mpe koloba ntango nyonso εε, εε, εε. Akokaki kutu kotala libanda na balcon te soki te mpasi ekozala, nzokande pene na mpokwa nyonso nsima ya mosala azalaki kokende na taverne elongo na baninga na ye mpo na komela.

Azongaki na ndako na kotengatenga, atondi na motoki mpe na mpema ya nsolo mabe mpenza na boye ete ekokaki kosalema te kozala penepene na ye. Na esika na yango, yaya na ngai ya mwasi, pembeni ya mwinda ya mafuta, azelaki ye tii na butu makasi kozanga ata kolya. Ntango mokonzi moke azongaki - mbala mingi azalaki kutu na makasi te ya komata na eskalye - alembi azalaki komitika na esika ya mosala oyo ezalaki na mputulu mpe kotikala kuna butu mobimba mpo na kozala na makanisi malamu. Tantine Antonia, atako makambo nyonso, azipaki ye na kazaka ya likoló mpe na bolingo nyonso afandaki pembeni na ye mpo na kotala ye tii na ntongo. Na yango, bambula elekaki mpe, na echange ya komipesa mingi, akokaki kutu te kokende kotala bandeko na ye mpo na kokima ba scènes. Ye, zuwa, ya moke mpe ya bokonzi, akendaki kosomba ye nsinga ya darning, ba peignes, ba clips ya suki mpe biloko mosusu, mpo na kopekisa ye abima na ndako. Ntango babengisaki bango na molulu ya libala, Oncle Michele azongaki na ndako te kino na ngonga ya nsuka mpe tantine Antonia akokaki kokende ye moko te kino bandeko balongaki kolandela mobali na ye. Tango na tango balongaki kondimisa ye, tango mosusu akomaki na ngonga kasi sima, na katikati ya feti, abungaki mpe

tantine Antonia, na mawa mpe na mawa, azongaki ndako bango nyonso na mawa. Wana ntango ezalaki koleka, ayanganisaki bololo mpe mawa, azalaki kokoka te kobimisa mopepe elongo na moto mpo azalaki ye moko, mpe azalaki kolya mpasi ya motó mpe mino ya nsomɔ̄ oyo ezalaki konyokola ye na boumeli ya bapɔ̄ɔ̄ mingi.

Mokolo moko voisin moko, très bon et pieux, abengi Oncle Michele mpe apamelaki ye mpo na ba traitements nionso ya mabe oyo asalaki mwasi na ye pasi: - Esengeli oyoka soni - agangaki na ye - po mwasi anyokwama boye... Antonia aza na besoin zua mua mopepe, il n'est pas nécessaire de se réfugier ye na ndaku, il faut abîmer, akende na misa, akende épayer ya ba ndeko, lokola ba chrétiens nionso basalaka. Likolo ya nionso, esengeli akende kotambola, yango nde nzela se moko oyo mpasi ya motó na ye ekosila... - voisin azwaki mwa pause, sima akobaki koloba: - moins d'un heure depuis awa, kotambola na nzela ya mule, biso kozala na mwa mabele mpe mwa ndako moko ya moke mpenza na kuku na nse ya likoló mpe shambre mosusu oyo ezali mwa moke mai oyo ekoki kosalelama lokola shambre ya kolala na eleko ya molunge. Na mabele oyo ezali na milona ya noix de noix, figi, mandarin, medlar, mbuma ya vinyo, zizzole, pomme, poire, olive, na mokuse, eloko nyonso ya malamu oyo eutie na Nzambe.

Ndenge boyebi, sima ya liwa ya ndeko na ngai, esengeli natala noko na ngai mpe nakoki lisusu kobatela mboka te, yango wana nakanisaki koteka yango. Pona nini bosombaka yango te? Na ndenge wana mwasi na yo alingaki azua libaku ya kopema mopepe ya malamu... Na ebandeli Oncle Michele a hésiter kasi sima akendaki kotala yango mpe andimisamaki mpe kosomba yango. Na tango moke contrat e signer mpe biloko ekomaki ya ye. Na yango, lookalike ya Vittorio Emanuele III, en plus en plus mayele mpe traîche, a proposaki tantine Antonia: - okoyekola kobuka figi mpe kotika yango ekauka. Tango esengeli osukola bilamba okokita na ebale pe okozua mayi oyo esengeli ponan komela pe kolamba na kotimola libulu na zelo ponan

kopetola yango mabota oyo bafandaka na bamboka mikemike oyo ezali pene wana, San Basilio, Vallancazza, Badiavecchia mpe Piano Vigna. Ekozala inconfortable na hiver tango ebale ekovimba na mayi mais nako longa obstacle oyo. Nzokande, yo okozala na likoki ya kosepela na bamboka. Na miso na ye ekitisami, tantine Antonia, mbala moko lisusu, asalaki ndenge bapesaki ye mitindo: - Cuomu tu voi, eu fazzu.- Ndenge olingi, nakosala yango, mwana mwasi ya mobola ayanolaki na botosi.

Mokapo ya mibale - Kobima na mokili oyo

Na ebandeli ya prenta ya mobu 1936, mwana mwasi ya mobola mpe yaya na ye ya mobali Micheri bakendaki kofanda na Castrangia, na bamboka, pene na mbeto ya ebale. Na ba hamlets ndenge na ndenge ya Badiavecchia, San Basilio na Vallancazza sango epalanganaki que azali kaka disponible mpe batu babengaki ye pona misala. Na mikolo wana ezalaki na momeseno, ata soki ekoki komonana lokola likambo ya kokamwa lelo oyo, ete ntango bazalaki na mposa ya mesa, lininisa, ekuke to armoire, bazalaki kobenga mosali ya mabaya mpe koyamba ye na ndako na bango: bazalaki kosala ye esika ya mosala na bango moko mpe basalaki ete mabaya oyo esengelaki ezala. Uncle Michele amemaki bisaleli yango mpe atikalaki na esika yango tii ntango mosala esilaki.

Babengaki ye mpo na kokata nzete moko mpe batikaki yango ekauka na boumeli ya mwa bambula. Na nsima, bazalaki kotya mokuwa ya nzete yango na efelo. Mosali ya mabaya asimbaki scie depuis likolo na assistant moko na se: « Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascìa » (Scie to grand maître tosala ntolo lobi).

Bazalaki kotya mokuwa ya nzete yango na efelo. Na scie munene bazuaki ba planches mpe na oyo batongaki ba fenêtres, mbeto na ba armoires. Mpo na kosala mosala oyo atelèmaki na ngonga ya 4 mpe abandaki mobembo na sac na ye ya ekoti mpe na aiguilles. Ntango akòmaki na ndako na ye, bakiliya bapesaki ye miliki ya sika elongo na matungulu mpe mwa lipa. Na

midi saani ya pâtes mpe eteni ya fromage. Na mpokwa atikaki mosala mpe bapesaki ye mwa mampa ya ndako lokola dépôt ya liboso yambo ya kofuta facture na mokolo ya lomingo na Novara.

Mwa bambula elekaki mpe mwana mobali, Turillu, akolaki mpe asosolaki na miso na ye moko ete akanaki te, mpo na eloko moko na mokili, kolekisa bomoi na ye mobimba na ye moko na bamboka. Ayekolaki mosala ya tata na ye kasi alingaki kosala spécialisation mpe kokoma cabinet. Alongaki kondimisa tata na ye atinda ye na engumba oyo ezalaki na possibilité ya koyekola art wana. Akendaki na Catania mpe nsima ya mibu mibale ya koyekola akomaki malamu mingi, ayokaki ete azali pene mpo na kosala mosala wana, mpe lokola azalaki sikawa na mibu zomi na libwaakanisaki ete ntango ekoki mpo na ye kobanda libota na ye moko. Pendant des années ayebaki fille ya mobateli ya mpate mpe a décidé abala mais ekendeki contre ba souhaits ya yaya na ye Micheri oyo alingaki alinga mwana na ye abala mwasi ya caste na ye. Na mikolo wana, incroyable, kasi ezalaki boye: mpo na artisan kobala mwana mwasi ya mobateli ya mpate ezalaki source monene ya lokumu. Conflit munene ebimaki brusquement entre papa na mwana oyo epusaki Turillu a se définitivement a se définitivement na papa na ye na maman-bure. Na libota na ye ya sika alongwaki mboka mpe akendaki na Como esika wapi azwaki bomengo na nzela ya mosala na ye.

Ba oncles bazalaki na bana te, yango wana, na départ ya Turillu, batikalaki définitivement bango moko. Moto oyo anyokwamaki mingi na isolement oyo ezalaki tantine Antonia oyo alekisaki mikolo mobimba na kosolola na ba ndeke, ba mouches mpe ba ngungi oyo bazalaki ko buzz zinga zinga na ye. Na cave wana na mboka azuaki chance ya kosolola na mutu te. Kaka na libaku ya ba fêtes ya ntina lokola Noele, Pasika to feti ya Madonna Assunta na katikati ya sanza ya mwambe nde akokaki kokende na engumba mpo na kotala mama na ngai. Na moko ya ba visites wana, sima ya ko se plaindre pendant longtemps na état na ye, a proposaki soeur na ye: - Chérie Teresa,

na remarqué que ozali na trop ya kosala na deux petites filles, confier Concetta na ngai po ozala mingi koleka na bonsomi ya komipesa na mwana moke. Nako mema ye na mboka esika mopepe ezali malamu mpe ekosala ye bolamu - Mama na ngai azalaki na ebandeli sûr te kasi sima, lokola ntango nyonso, na kotalaka ezaleli na ye ya Pete conditionné, sima ya insistance pressante ya ndeko na ye ya mwasi andimaki.

Mpo na ngai mpasi yango ebandaki. Ezalaki mbala mosusu mokolo ya molunge, eleko ya molunge ya 1938 ebandaki, nazalaki na mbula mibale mpe noko na ngai ayaki kozwa ngai. Na sac ya elamba na tiaki blouse, deux culottes et sans conscient ya nionso na bimaki na ndaku na ngai. Nazalaki moke mpenza na boye ete nakokaki koyeba te ete Via Crucis na ngai ekobanda mokolo wana. Tolandaki nzela ya mpunda kino nsima ya ndambo ya ngonga to mbala mosusu koleka tokomaki na esika oyo ya bobele moko na nkombo ya kondimisa mingi te ya Castrangia (Cassandra!) penepene lokola soki mpo na kosakola mawa, na mokuse nkombo ezalaki deja mwango mobimba, ata soki Nakokaki koyeba yango te na ntango wana. Mobali na ebandeli ayambaki ngai malamu, tantine chaque fois asombela ngai mua sucré mpo na gagner bosepeli na ngai mpe tango azalaki ko accompagner ngai na Novara mpo na ko visiter maman na ngai azalaki toujours koyebisa ngai na insistance que na zonga ndaku te mais ezalaki malamu kokola na ye oyo azalaki ye moko mpe ete akozala mama na ngai. Nakokaki kosala eloko mosusu te bobele kotosa.

Na ntango yango, tata na ngai azongaki longwa na Sardaigne, atikalaki kaka pɔsɔ moko, ekokaki mpo na kozwa zemi ya mama na ngai, mpe akendaki lisusu. Ezalaki na 1939 mpe na mbula oyo elandaki Antonietta abotamaki. Nazali naino komikundola na ndenge ya polele te ete noko na ngai Antonia amemaki ngai na Novara mpo na komona mama na ngai mpe ngai namonaki ndeko na ngai ya mwasi mpo na mbala ya liboso. Nalingaki natikala na ndaku pona ko cuddle petite Antonietta mais noko na ngai, plus en plus en contrôle ya vie na ngai, rigide lokola soldat, ayebisaki ngai: -

Turnemmu na ndaku, nakosala yo cause kitoko - (Tozonga ndaku, Nakosala yo mwana-popi kitoko).

Tango tokomaki na shack atie "causitta" farci na miso rouge peinture, ya somo na maboko na ngai. Nakómaki kobanga. Ezalaki période oyo nazalaki toujours kolela po nalingaki nazonga na Novara epayi ya koko na ngai na mama kasi moyen ya ko convaincre oncle Antonia ezalaki te: motema na ye ezalaki pétrifié mpe matoyi na chaque plainte na ngai. Na mibu misato ya yambo tolekisaki ntango mingi na ndako ya mboka na Castrangia, epai molimo moko ezalaki te na bomoi, kaka mbala mingi te bato oyo bazalaki kokende konje bazalaki komonana na bandako oyo epalangani zingazinga.

Na mokolo ya lomingo tozalaki kokende na mboka mpe nazalaki kotala mama na ngai, bandeko na ngai ya basi ya mike mpe nkoko na ngai ya mobali na mama. Koko azalaki mobali ya malamu na moustache. Amemaki elongo na ye sanduku ya komela oyo azalaki ntango mosusu koswa. Na eleko ya malili azalaki komema ngai na nse ya elamba na ye mpe komema ngai na esika ya bato mpo na kosomba mwa biloko ya sukali mpe komeka vinyo na taverne "Sciancaditta" oyo ezalaki likoló ya lopitalo. Na mpokwa tozongaki na Castrangia.

Na mpokwa mosusu yaya ya mobali azalaki kokende kosala ba répétitions elongo na etuluku ya miziki, epai azalaki kobeta trombone, na nsima atelèmaki mpo na komela na taverne mpe azongaki na mboka na bomoi. Na 500 mètres ya Castrangia abandi kobenga "Concettina, 'ntoia...". Na ntango yango, na ndako, noko abongisaki nzungu ya mabele mpo na kopelisa mai oyo ezalaki na tripode. Na katikati ya kolamba azalaki na mbeki ya mai ya kotoka oyo basopaki na kati, mbala mosusu mpo na kobwaka vinyo yango. Na kati ya poêle ya ebende noko na ngai abongisaki litungulu na tomate mpo na kosala assaisonnement na pâtes. Litungulu yango elambamaki malamu te mpe esalaki ete nasanza. "Lia, soki te nakozua sangle na pesa bino nzoto..." .

Na mikolo wana mwasi moko oyo autaki na Vénétie azalaki mobotisi ya San Basilio. Ntango ebale ezalaki na mpela na eleko ya malili, Oncle Michele amemaki ye na lipeka (ciancalea) mpo na kosomba biloko na farmasi na Novara. Atelèmaki na ndako alobi "Antonia, pesa ye shawl, malili ezali". Tantine pauvre, nayebi te soki a comprendre que azalaki molingami ya Michele.

Nazalaki sikoyo na mbula mitano, nazalaki ngai moko na bamboka, kozanga kosolola na moto moko nakomaki lokola nyama ya zamba. Nazalaki koyoka nsɔni mpo na bato nyonso. Tango tokendeki na Novara nabombaki po nazalaki kobanga batu. Ba voisins basosolaki mbongwana wana mpe bongo bapesaki toli na ba yaya na ngai ya mibali mpo na kotinda ngai na eteyelo ya bana mike. Heureusement ba oncles ba convaincu. Na yango, mokolo moko na ntɔngɔ, noko na ngai ya mwasi atindaki yaya na ngai ya mobali Michele asombela ngai biscuit mpe atyaki yango na kitunga ya mpɛmbɛ ya matiti oyo nkɔkɔ na ngai ya mwasi apesaki ngai. Elongo na biscuit atyaki likei ya sika. Akendeki elongo na ngai na ndako ya bana oyo ezalaki pene na abbé ya mboka. Ntango sango yango afungolaki porte mpo na koyamba ngai, nabandaki koganga. Mpo na kobanga nabwakaki kitunga na nse, likei ebukanaki mpe etikalaki bosoto na mabele mobimba. Noko na ngai apesaki ngai etumbu na kobɛta ngai fimbo makasi mpe azongisaki ngai na ndako. Na yango, mokolo na ngai ya liboso ya eteyelo ya bana mike ekómaki mpe ya nsuka.

Esalemaki, banda nazalaki na mbula minei, ete yaya na ngai ya mobali aloba: - Concettina, kende na Novara mpe komela ngai mwa carmieri (tranquilisateurs) mpo na mpasi ya motó. Nakimaki mbangu na nzela ya ba mules lokola furette, nalekaki na district ya Greco, tango mosusu natelemaki na liziba mpo na kosilisa mposa na ngai ya mai, mpe nakomaki na pharmacie "du Surcittu". Ye, mosali ya bankisi, akamwaki mpe ayebisaki baninga na ye ete na mwa ntango moke nazalaki kokende mpe kozonga na Novara lokola nkake. Ntango nazalaki na mbula mitano bamemaki ngai na

Barcelone na bandeko ya mosika. Kuna namonaki mpe nayokaki na kokamwa mingi mpo na mbala ya liboso... radio! Tokendaki mpe na magazini moko mpo na kosomba eteni ya elamba ya langi ya pois. Assistant ya vente a proposaki: - Somba pe chapeau na foulard ya pembe. Na nsuka bandimisamaki mpe mosungi ya magazini apesaki biteni mibale ya ofele ya satin ya bleu ya kongenga mpe ya bleu clair. Mokolo oyo elandaki tomemaki bilamba yango epai ya mama oyo asalaki bilamba yango na mwa mikolo. Na mokolo ya lomingo nazalaki koyoka lokola bana basi ya ba marquises mpe barons ya Novara.

Na eleko ya malili ya 1941, na katikati ya etumba, tata na ngai, lokola asilisaki mosala na ye na Sardaigne, azwaki ekateli elongo na moninga na ye moko ya koluka bozwi na ye na engumba moko ya nordi mpe kofanda na kozongela mosala na ye ya kala ya mosali ya pavema. Ezalaki na liyoki na mopepe ete mama na ngai alingaki kosangana na tata na ngai mpe ngai natungisamaki na likambo oyo, na boye ete mokolo moko natambolaki na nse ya mbeto na ye, nalongolaki bilamba mpe natalaki mbuma mibale ya loso, mabele ya mabele ya mikolo mizali koya na ba scabs mpo noko na ngai asukolaki ngai ata mokolo moko te. Balongolaki bango na mobulu epai na ngai. Nazali komikundola ete namonaki makila mpo namizokisaki. Nazongisaki chemise ya toile oyo esengelaki butu na moi, na nsima elamba, mpe moto moko te amonaki.

Avant akende, mama ameki kobima na ndaku ya koko na ordre, lokola pauvre mobali atikalaka ye moko. Akanisaki kotya miinda ya kura, oyo na ntango wana ezalaki lotomo ya bankolo. Liboso, bazalaki kosalela "u lusu" na mafuta. Uncle Michele atungisamaki na likambo oyo: mwa mikolo sima abengaki électricien na ngala na ye mpe atindaki ye mpe atia mwinda na ndako na ye, yango wana ntango nakendaki na mboka ngai mpe nasepelaki na mwa pole na eskalye ya mabaya oyo ezalaki na mabangamabanga. Ntango nasengelaki kokende na twaleti (latrea), mingimingi libulu moko ya pteee oyo ezalaki na etaze ya nse nsima ya laboratware na ye, ezalaki

ntango nyonso na ba sanduku ya ebembe oyo etongamaki pемbeni na yango, oyo yaya na ngai ya mobali atongaki mpo ezala pene soki baseнgi yango.

Na tongo ya mokolo ya 1er mars 1942, nalataki satin bleu na manzaka ya bleu clair, elongo na yaya na ngai ya mobali mpe nkoko na ngai Tore, nakendeki elongo na mama na ngai mpe bandeko na ye ya basi ya mike na poste na Piazza di San Sebastiano, elingi koloba, εε, na bisi, oyo ekomema bango na gare ya engbunduka ya Vigliatore. Ndeko na ye ya mwasi Rosa ya 4 ans alingaki komata te mpe yaya na ye ya mobali, mpo na kondimisa ye, ayebisaki ye: - soki omati te okobela - (nako pidoter yo mbala mibale).

Ngai, nkulutu, na bopusi ya noko na ngai, nalongwaki te mpe natikalaki na Novara. Nakokaki kotika kolela te. Nalukaki libondisi na maboko ya nkoko na ngai. Ye mpe atikalaki ye moko mpe mpo na mokolo wana nafandaki epai na ye mpo na kozala na ye elongo. Nsima ya mikolo soko ntuku mibale mokanda ya yambo uta na mama ekomaki koyebisa elonga ya mobembo. Tata azwaki ye ndako moko ya malamu oyo ezalaki na mai na ndako mpe fulu ya gaze, likambo ya sika mpo na ye. Kokoba lisolo, mokolo moko nsima ya kokoma abengaki coiffeur moko na ndako mpo na kopesa ye coupe ya mode. Na mboka pene na basi nyonso bazalaki kolata nsuki na bango milai na tupe. Na mokuse, mama na ngai azalaki na esengo mpe asepelaki mpo na mbala ya liboso na bomoi na ye. Na suka ya lisolo a recommandé ngai na noko na ye. Na ntembe te, akanisaki te mpasi na ngai na Castrangia.

Mokolo oyo elandaki tokendeki, noko Antonia azongisaki ngai na bamboka mpe ayebisaki mobali na ye asombela ngai buku ya kelasi ya liboso mpo na koteya ngai ndenge ya kokoma mpo nakoka kokende kelasi ya mibale na sanza ya Okotobe na esika ya kelasi ya liboso. Ngai mobola: Nakokaki lisusu kosakana te, kasi nasengelaki kolekisa ntango na ngai na kokoma ba ventes aux enchères mpe banimero. Mbala na mbala molakisi azalaki koleka na Castrangia na nzela na ye ya kozonga uta na San Basilio esika azalaki koteya. Kombo na ye Maria, azalaki mwana mwasi ya capitaine oyo

noko na ye ayebaki. Apesaki ye kopo ya mai. Pendant ce temps na lakisi ye cahier pe apesaki ngai caresse. Abimisaki crayon rouge na sac na ye mpe akomaki "well done". Esengo nini, esengo nini ya komimona kokumisama, oyo ezali ya kokamwa mpo na ngai. Nakoma plus mélancolique mikolo nionso, nabondelaki bango ba mema ngai epayi ya ba oncles na ba koko na ngai ya tata, mais noko na ngai alobaki que ezalaki nécessaire te.

Azalaki kobanga ete nakoki koyebisa bango ndenge oyo bazalaki kosalela ngai mpe ndenge oyo bazalaki koleisa ngai. Kutu, bilei yango ekokaki te mpo na mwana mwasi moko ya moke oyo asengelaki kokola mpe kokola: na ntongo bapesaki ngai eteni ya mampa ya makasi oyo ezali na fromage, na midi bapesaki ngai salade ya tomati mpe olive mibale. Na mpokwa, ntango mobali na ye azalaki wana, noko Antonia alambaki mwa pâtes na sauce improvisé oyo esalemi na matungulu ya mbindo. Mpe soki nalyaki yango te nazalaki na likama ya kozwa babeti mingi. Mpo na kozala na biloko ndenge na ndenge, na mpokwa mosusu azalaki kolamba pâtes mpe masangu to lolenge moko ya polenta ya pëtëe mpe ya pëtëe. Kaka na Noele, na mbula ya sika, na Carnaval mpe na Pasika nde babomaki nsoso to lapin. Na janvier babomaki ngulu moko oyo bazuaki salami ya épice mpe mafuta ya nzoi, kasi esengelaki kolia yango goutte à goutte soki te ekoka te mpo na mbula mobimba. Mbala na mbala na mokolo ya lomingo yaya na ngai ya mobali azalaki kosomba mwa tripe ya bosoto oyo, ata sikawa, kaka kokanisa yango esilisaka ngai, to mwa misopo oyo ezingamaki na etape ya persil, ba écailles, oyo na nsima bazalaki kotumba. Nyonso ezalaki bilei ya talo moke mpo, selon bango, tosengeli te kozala na bobebisi lokola ba koko na biso mpe bazongelaki ngai: - Omoni, bazalaka ntango nyonso na ba poêles oyo etondi na saucisses mpe ba stockfish, baliaka mpe bamelaka. Esengeli tozala mosika na bato wana - balobaki -. Bayaya na ngai ya mibali bazalaki kobanga ete bandeko mosusu bakondimisa ngai nasenga na makasi nasangana na mama mpe tata na ngai na kontina. Bamekaki makasi mpo na koyina bango na boye ete ntango mosusu, ntango

nakutanaki na bango, nazalaki kotya maboko na ngai likolo ya miso mpo namona bango te.

Setembe ekomaki mpe nasengelaki kosala baekzame ya kokota na kelasi mpo na kelasi ya mibale. Ba oncles na ngai ba memaki ngai na village, ba consulter janiteur po azala na liso na ngai, professeur oyo nalingaki nazala na ye na deuxième classe na professeur ya conseil d'examen. Bango nyonso bamemaki makei lokola likabo mpo na kozwa promotion na ngai. Nazalaki naino na boyokani na bato wana te, kelasi ezalaki na bamesa mingi ya mabaya oyo ezalaki na bisika mibale oyo ezalaki na ba encres. Na ngai ezalaki na bana basi mosusu oyo bazalaki kosala baekzame ya kobongisa makambo. Basalaki ete nasalisa mikakatano ya kobakisa mpe ya kolongola na tableau noir. Ezala ba encres mpe tableau noir ezalaki ya sika mpenza mpo na ngai. Nazalaki koningana lokola nkasa na bobangi pe soni, nayebaki ko résoudre ba opérations te, po tantine Antonia ateyaki ngai kaka kokoma ba nombres kobanda moko ti na zomi. Na nsima, basengaki ngai nakoma fraze moko, mwa makanisi na kaye, kasi nayebaki te esika nini nakobanda. Ntango kaka mobulu wana esilaki, mobateli ya ndako amemaki ngai na ndako. Tantine atunaki ye ndenge nini momekano elekaki mpe mosali ya ndako ayanolaki ete elekaki malamu mingi te, kasi ete ekateli ya nsuka ezalaki na balakisi.

Likambo ya kokamwa, mbano ezalaki malamu mpe bandimaki ngai na kelasi ya mibale: nazalaki pene ya kokende kelasi, kasi mokakatano ya tablier ebimaki. Uncle Michele akendaki na magazini mokolo oyo elekaki mpe asombaki etikali ya elamba ya moindo. Tantine Antonia asalelaki ngai elamba na ngai na boumeli ya mokolo moko. Esengelaki mbongo mingi mpo na kosomba dossier yango. Ba oncles na ngai bazalaki na mbongo mais bazalaki obsédé na ko économiser yango wana ye, miser, asalaki nionso pe asali ngai dossier ya contreplaqué na clip ya fenêtre. Basombela ngai ata stylo te. Yaya na ngai ya mobali atongaki moko na eteni ya nzete ya moke oyo ezalaki na nsonge oyo bakangisaki na nsuka. Bakokaki te

kozongisa ba cahiers mibale mpe crayon mpe basengelaki kosomba yango. Na mokolo ya 1er octobre 1942 noko na ngai akendeki elongo na ngai na kelasi. Ya liboso akendaki na podestà kosenga mokanda ya mbotama oyo eteyelo esengaki mpo nazalaki libanda ya kelasi. Molakisi atondaki na boboto mpe ayambaki ngai na esengo, kasi nabangaki ye, mbala mosusu mpo na esika ya loboko na ye ya mobali azalaki na prothèse ya caoutchouc mpo na likama oyo esalemaki ntango azalaki mwana moke na izini ya pâtes ya tata na ye. Bapesaki ngai kitit na milongo ya liboso. Banninga na ngai ya sika, oyo bamonaki ngai te mbula moko liboso, ba intrigués na présence na ngai, ba murmure entre bango: - Pourquoi oyo ezali ko causer sicca-sicca ? - (Nani azali mwana mwasi oyo ya nzoto mikemike?). Nazalaki kobangisa mingi mpe koyoka soni, nakokaki kofungola monoko te mpe nazalaki kutu koyanola te na mituna oyo molakisi atunaki ngai na bolingo.

Nazalaki mwana ya zamba mpe nazalaki na mpiko te ya kosenga kobima mpo na kosala pipi, mpe mbala moko namipipi. Yango wana tango na komi na ndaku noko na ngai abetaki ngai po il fallait asukola robe na ngai oyo ekokauka na temps te pona mokolo oyo elandaki de toute façon. Mikolo elekaki mpe likambo yango ezalaki lisusu mbala nyonso. Molakisi, oyo ayebaki likambo yango na katikati ya mokolo, atindaki ngai na twaleti, kasi ntango mosusu abosanaki mpe nazalaki kozongisa yango likoló na ngai moko. Banninga na ngai ya kelasi bazalaki kotyela ngai likebi te mpe bazalaki kokima ngai lokola nde maladi yango etungisaki ngai mpe balukaki ata kosala boninga na ngai te.

Bayebanaki mpo bakutanaki na mboka, nzokande nasengelaki kotambola pene na ngonga moko mpo na kokoma na ndako na bamboka mpe na yango nazalaki na libaku te ya kokoma baninga na bango. Bayaya bazalaki koya kaka na engumba na mokolo ya lomingo mpo na kokutana na baninga mpe kolekisa mwa bangonga ya esengo elongo na bango liboso ya molangi ya vinyo. Kasi mbala mingi noko azalaki kotikala na ndako mpo na kozwa mitindo ya mosala mpo na mobali na ye. Ntango nazalaki na mbula motoba

natambolaki na nzela molai ya mpunda oyo ezalaki komata ngomba. Na katikati ya nzela natelemaki mpo na kopona liboke ya ba violets oyo ezingamaki na nkasa mpo na kopesa molakisi.

Nakómaki na eteyelo na kolemba. Nsima ya midi nazongaki na bamboka elongo na makelele ya kokanga matoi ya ba cicadas mpe moi ya kozika, kozanga kokutana ata mokolo moko te na molimo ya bomoi.

Namikangamaki na hovel wana mpe natikalaki ngai moko mpo na ko fantaser na ngai moko na ambiance wana moins que serene na noko na ngai kokoma de plus strict envers ngai. Yaya ya mobali, mbala moko asilisaki mosala, pene na ntango nyonso atelèmaki pembeni ya taverne mpe azalaki kozonga ndako na butu makasi, ntango nyonso kolangwa masanga. Ntango mosusu, lokola alangwaki masanga koleka ndenge amesanaki, azalaki kobunga nzela mpe kozonga ndako te. Noko na ye mpe ba voisins mosusu bakendaki koluka ye na katikati ya butu pembeni ya ebale na mwinda ya ba lanternes. Tango bakuti ye akweyi na mabele ba convaincre ye azonga ndaku.

Na ntango yango, nakokaki kosala eloko moko ya malamu te na kelasi. Na suka ya trimestre ya liboso molakisi akabolaki ba cartes de rapport, sima na ba insignes fascistes mpe malheureusement na ba matières nionso oyo ekoki te: carte de rapport na ngai ezalaki ya pauvre koleka na classe. Mpo na kolendisa noko na ngai nayebisaki ye ete ba cartes de rapport mosusu ezalaki lokola ya ngai mpe mpe noko na ngai alingaki kozwa mpambo. Yango wana mokolo na mokolo nazalaki kozwa mpiko ngai moko mpe na kelasi nazalaki komeka kosala boninga na baninga mosusu ya kelasi. Nalingaki kopusana penepene na bango, kasi bazalaki kolongola ngai na masolo na bango, mbala mosusu mpo na miso na bango nazalaki mwana mwasi ya mboka mobola.

Mokapo mwa misato - Masano na zelo

Na bambula oyo olekisaki yo moko na Castrangia, ntango elekaki ata mokolo moko te mpamba te eloko kaka moko oyo okokaki kosala ezalaki koyoka koganga ya bandeké mokolo mobimba mpe na eleko ya molunge koganga ya ba cicadas oyo ezalaki kokanga matoi, ntango sirocco ezalaki kokota na mbu. pemberipembeni ya nzela ya zigzag ya ebale mpe kotumba lobwaku yango. Banyama ya mboka bazalaki baninga na ngai. Yango wana, nalekisaki ntango na ngai na kokanisakanisa. Natongaki mokili moko ya ngai moko kobanda na bililingi oyo emonanaki na ngai na nsima ya lola to na kati ya bitape ya banzete: banyama ya zamba oyo ezalaki koloba, ba chevaliers oyo natyaki molongo na nsonge ya Libanga ya Headsaver mpe na nsima elongo na ngai nguya ya maji nasalaki ete bakweya, natalaki bango kobebisama na bobangi. Na nsima, nabongoli Libanga yango na dalagona oyo na mbalakaka ekabwanaki na ngomba mpe, kopumbwaka likoló, epalanganisaki nsomo na bamboka mobimba. Nabongoli mapata, oyo ekomaki bamasuwa oyo epumbwaka mpe nasalaki mobembo na lola kokanisaka koleka mbu ya mosika, esika mama na ngai mpe bandeko na ngai ya basi bazalaki kozela ngai. Ba krab oyo ebimaki na mai ya ebale mpe evimbaki tii ebongwanaki banyama minene oyo kutu elongolaki banzete ntango ezalaki kokende liboso na ebale.

Ntango mosusu nazalaki komikundola elongi ya noko na ngai Antonia oyo ezalaki kosepelisa te. Alingaki ngai te, alingaki ngai te mpe nayinaki ye: mama na ngai apesaki ngai na ndeko na ye ya mwasi kasi alakaki ngai mpe ete mokolo mosusu akoya kozwa ngai: yango wana nazalaki komata mbala mingi banzete,. atalaki na scanner na horizon, na elikya ya komona ye kokoma na mokongɔ ya mpunda ya mpembe elongo na tata na ngai. Na bamboka mikemike oyo ezalaki pene wana ya San Basilio mpe Vallancazza mibali yango nyonso bakendaki. Nyonso oyo etikalaki ezalaki basi, bana mpe mwa mibange. Ezalaki bamboka ya kimya oyo bomoi esimbaki mpenza te. Ntango etelemaki mpe bato bandimaki ete makambo nyonso ekobongwana, ete mokolo moko, soki etumba ekosila, sivilizasio ekosala bokoti na yango ya elonga na kati ya ebele wana ya bandako oyo epalangani, ekufaki mpe eninganaki. Nalingaki kozala na baninga, nayeba ete nazalaki ngai moko te mpe nasundolami, nazala na makoki ya kobatelama, nayeba ete nakokaki komibomba na bandako ya moto oyo to oyo. Nazalaki kutu na lotomo te ya koloba ete nazalaki na libota te, ete baboti na ngai bazalaki mosika na libongo ya mbu oyo ekeseni, koleka bleu wana oyo ezangi nsuka, ete kati na ngai mpe bango ezalaki lokola ngomba molai mpe oyo ekoki koleka te. Au lieu ba forcé ngai na vivre na noko na ngai oyo a traité ngai mabe. Ntango nakanisaki yango mpe namonaki ye kobima, asilikisaki ngai na mongongo wana ya makasi mpe ya nsɔmɔ. Mongongo oyo esalemaki mpo na koganga, mpo na koganga, kofinga mpe kofinga.

Ata banyama bazalaki kobanga mongongo na ye. Kaka na mobali na ye nde akitisaki crest na ye mpe volume ya mongongo na ye ebongwanaki mobimba, ebongwanaki na kolela ya mpate. Tantine na ngai akanisaki ete mwana mwasi ya moke azali na makoki te ya kososola makambo oyo ezali koleka zingazinga na ye. Nazalaki kaka te kokanga ntina ya makambo nyonso, kasi, lisusu, natikalaki nyεε te to nazalaki kosala eloko te. Ezalaki etumba oyo ezalaki ntango nyonso. Etumba oyo ezangi nsuka mpe ya kolembisa. Mbala na mbala nazalaki kokanisa na ntina ya mikolo mizali

koya: azalaki mobange mpe azalaki na lisungi te, nazalaki elenge mpe makasi, kasi atako nyonso nalingaki kosala ye mabe te, ezalaki eteni ya bomoto na ngai te.

Tango mosusu nazalaki kopusana pene na ebale esika nazalaki kokuta bato bakendaka kosukola bilamba, kosala mosala ya kosukola, elingi koloba, bazalaki kosukola bilamba mpe bilamba, liboso kosopa biloko nyonso na mputulu. To ntango, nsima ya eleko ya kokata nsuki, bayaki kosukola nsuki ya mpate mpe kokaukisa yango na moi mpo na kokómisa yango mpembé mpe na nsima bazalaki kosalela yango mpo na kotondisa matela ya mbeto. Nakendaki kozwa biloko oyo etikalaki na katikati ya mabanga oyo ezalaki na libongo mpe nalataki mwana-popi na ngai ya bilamba na yango. Ntango nayebaki te nini nasengeli kosala, nabandaki kotombola mabanga oyo ezalaki na libongo ya ebale mpo na koluka ba crabe, na mayele nyonso nakangaki yango na misapi na ngai likoló ya motó na ngai, mpo manzaka na bango efinafina misapi na ngai te. Namemaki yango na ndako mpe na mpokwa ntango noko na ngai apelisaki moto natumbaki yango mpe nalyaki yango: mpo na ngai ezalaki bilei ya mpokwa ya sipesiale. Ntango mosusu na esika ya ba crabes, ntango kaka libanga etombolamaki, ba grenouilles ya mike oyo ezalaki na nsomo ezalaki kobeta masasi likoló na kopumbwa ya semba, kosala ete napumbwa na bobangi. Nakanisaki ete bazalaki baninga na ngai ya kosakana mpe ntango mosusu nazalaki kutu koyoka mawa mpo ete nasengelaki kokende mosika, kotikaka bango bango moko na molili butu mobimba. Ntango nasengelaki kozonga ndako na mpokwa nabengaki na mongongo makasi na Uncle Michele, kosalelaka litomba na echo oyo esalemaki na lobwaku. Ntango mosusu na eleko ya molunge ntango ezalaki na libota ya Scardino oyo bazalaki kofanda na ndako moko oyo ezalaki mosika na lobwaku, nazalaki kokende kotala bango. Nazalaki kosakana na Mimma oyo azalaki leki na katí ya bandeko.

Goofy azalaki kotonga bakiti mpe bamesa mpo na bana-popi. Ezalaki mpenza malamu kolekisa mwa bangonga na kompanyi. Na ntongo babengaki ngai tango bakendaki na ngambo mosusu ya ebale mpo na kozwa miliki. Bazalaki na seau ya kotondisa, "Concettina" asepelaki komona ye miliki yango. Nkolo bangombé yango, Micca a Cappellea, ayokelaki ngai mawa mpe apesaki ngai ndambo ya kɔ̃. Na ndako ya noko na ngai tozalaki komona miliki mbala mibale na mbula: ntango azalaki kosala bisikiti mpe na Pasika ntango azalaki kobongisa bibenga na likei ya lopeté ya langi. Ntango miliki elambaki nazalaki kosala skimmed eteni nyonso ya nsuka na yango. Na shambre ya ndako ya mboka ezalaki na mbeto ya yaya ya mobali, soki tokoki kobenga yango mbeto, na mabaya oyo batyaki na makonzí mibale ya ebende oyo ezalaki na matela ya matiti ya matiti, mpamba te batikaki oyo ya nsuki ya mpunda na Novara. Nasengelaki kolala na matela ya matiti ya matiti oyo ezalaki kaka na elamba ya kala ya basoda likoló na yango, mafuta mpe epasuka. Nakendeki kolala na chemise ya toile oyo nazalaki kolata ata na moyi kozanga culotte. Ezali likoki te ya kolimbola malili oyo nazalaki konyokwama butu nyonso. Ntango mbula ezalaki kobeta, esengelaki kotya bambéki mpo na kozwa mai oyo ezalaki kokota na nsamba. Soki nasengelaki kosala pipi na butu, nasengelaki kobima na ndako mpe kosala yango pene na eskalye. Soki nayebaki te, mpo na nini nazalaki kolota, mpe nazalaki kosala yango na matela ya matiti, na ntɔ̃ngɔ̃ nazalaki mpe kozwa babeti mingi. Tantine Antonia mpe akendaki kolala alataki chemise moko oyo azalaki kosalela na moi, nzokande Uncle Michele akangamaki lokola mama na ye asalaki.

Molulu ya kolala esalemaki selon rituel ya momesano: liboso nakendeki kolala, sima ezalaki tour ya noko, sima yaya alongoli pantalon na ye na sous-vêtements ya toile rayés. Na chemise plutôt laxe oyo alataki na moyi akendaki epai ya mbeto mpe abomaki mwinda ya mafuta oyo etiamaki na mesa moko na mur. Ngai, oyo nazalaki mobulu, nasalaki lokola natali te mpe natalaki miso ata ndenge nini: ntango agumbamaki mpo na koboma mó̃o namonaki silhouette na ye oyo emonisami na efelo, lokola elili ya

Chine, na ding-don oyo ekangamaki. – Oh, ezali malamu boni ! – alobaki, mpo vinyo nyonso oyo amelaki ekómisaki ye molunge makasi. Pembeni ya mbeto na bango ezalaki na bakapo mibale, elingi koloba baktunga mibale ya minene ya banzete ya mbila epai bazalaki kobomba figi oyo ekauki. Bazipaki yango na bilamba ya bosoto mpe ya mafuta mpe na oyo ya nsuka ezalaki na bilamba ya nse ya pëto ya yaya. Na kati ya sanduku moko pene na mbeto na ngai babombaki mampa mpe efode oyo bazingaki ngai na motó ntango nazalaki kokende kelasi na eleko ya malili, bilamba na ngai ya nse mpe ya noko na ngai. Nazalaki kosalela yango kaka na mokolo ya lomingo ntango tokendaka na misa na Novara. Ba yaya na ngai balobaki ete tosengeli kolata yango na bamboka te mpo tokolata yango kozanga ntina.

Na janvier babomaki ngulu. Babongisaki mwa ba saucisses mpe batyaki mungwa na mafuta ya nzoi. Makolo oyo balambaki ezalaki kobatelama na nzungu ya terracota oyo bazindisaki mafuta ya nzoi. Mbala mingi bazalaki kolya yango na sanza ya Mai elongo na masangu ya sika ya minene mpo na bonkôkô bakokaki kolya yango liboso te. Mokolo moko, ezalaki avril, natunaki noko na ngai likambo yango po nazalaki na nzala makasi pe nayebaki te nini nakolia na mapa. Tantine na ngai abandaki koganga ete nakómaki ligboma. Mokolo moko ntango nazalaki kozonga na kelasi, nakutanaki na Ofelia elongo na ndeko na ye ya mwasi pembeni ya nzela ya mpunda. Babungisaki mama na bango mpe bazongaki elongo na tata na bango uta na France.

Bazalaki plus pâles koleka ngai, nayoki mawa na bango pe nayebisaki bango: bokota esika na vandaka, na heure oyo noko na ngai abimi kozua mayi, na four eza na poto na biloko ya kolia, bozua yango, bomileisa mais don'. t koloba eloko moko boye na moto nyonso.- Bapesaki ngai matondi mpe, na kopusama na nzala, balandaki toli na ngai kozanga kokakatana. Na sanza ya mitano, ntango ba yaya balambaki masangu ya minene, bakendaki kozwa makolo ya ngulu mpe na esika na yango bakutaki kaka

nzungu oyo ezalaki na mafuta ya ngulu: na ndenge ya bomoto kokanisaka ete ezalaki ngai, na boumeli ya mikolo mingi basilikaki ngai mpo na kotinda ngai nafuta. Na mbala wana nayokaki lolendo mingi mpo ete mpo na mbala ya yambo nazwaki liyoki ya esengo ya kolonga etumba monene na lokoso na bango. Lokola bazalaki na bopeto te, bapuce ezalaki koyangela kozanga kotungisama na ndako mobimba. Bazalaki koswa ngai nkingo na butu mpe noko na ngai azalaki kopakola ngai mafuta ya olive mpokwa nyonso mpo ba puces emela makila na ngai te. Na ntongo nkingo na ngai ezalaki komonana lokola bapakoli yango langi. Lokola noko na ngai, ngai mpe nazalaki na nselele, mpo namesanaki kosukola motó te. Epai mosusu, noko na ngai azalaki kobalusa nsuki na ngai mpe kopakola yango mai mpe sukali mpo ezala na lolenge ya malamu.

Nzokande, baninga na ngai ya kelasi bazalaki ntango nyonso pëto. Ata mobola makasi kati na bango azalaki bosoto lokola ngai te. Molakisi yango mpe apesaki maboko na mosala ya kotya bato pembeni na ndenge apusaki ngai mosika na bato nyonso tii na mesa ya nsuka. Nzoto na ngai ezalaki bosoto na ndenge oyo ekoki kolimbolama te. Basukolaki ngai na ebale mbala moko na mbula, na libaku ya feti ya Ferragosto, oyo eleki ntina na engumba yango. Mokolo moko ntango nazalaki kokanisa mama na ngai, nazalaki na mbula soki nsambo, nakweyaki na mputulu oyo ezalaki kotoka ya masini ya kotoka. Nazikisaki loboko na ngai ya mobali mpe noko na ngai amemaki ngai epai ya monganga te, kasi azalaki kosalisa ngai na matiti mikolo nyonso. Nazalaki na ba bulles mibale oyo ekokani na makei mibale ya pigeon, na gangaki na pasi mais azalaki koningana jamais. Nazalaki komonana lokola ete ba soso bazali koswa ngai.

Nabikaki na ndenge ya likamwisi nsima ya mwa basanza mpe nazali naino na bilembo na yango. Na ntango ya kelasi, ntango nazalaki na balcon mokolo moko ya lomingo, mwana mwasi moko ya moke oyo azalaki kokita atunaki ngai soki nalingi kokende elongo na ye na liteya ya katekisimo ya Miss Vincenzina. Nayebaki te soki ezalaki nini po noko na ngai amemaka

ngai na misa kaka na ba fêtes ya motuya mingi, na comprendre te soki signification ya kokende église ezalaki nini. Nganga-nzambe moko, Papa Buemi, azalaki kofanda na ngámbo mosusu ya ndako na biso, kasi nakutanaki na ye mbala moke mpenza mpe nazalaki kotala ye na kozanga kolinga. Tantine na ngai azongelaki ngai ad nauseam: "Soki osololi na ye, nganga-nzambe wana akokata yo monoko." Kasi, nasengaki mpe na mbalakaka nazwaki ndingisa ya kozwa mateya ya katekisimo. Nayokaki mbala moko kimia na esika wana. Elenge mwasi yango apesaki ngai mwa buku mpe zulunalo. Nayokaki esengo monene ntango nayokaki nsango ya Yesu. Mokolo moko ayebisaki ngai ete akobongisa ngai mpo na Komunio na ngai ya Liboso. Nasololaki yango na ndako mpe bayebisaki ngai nazali naino elenge mingi. Nayanolaki, na lokuta, ete bana basi nyonso ya etuluku balingaki kosala yango. En réalité basilaki ko confirmer, cependant ngai na jeune dame totikalaki na boyokani mpe totia date na nganga-nzambe ya San Nicola: mokolo ya Corpus Christi.

Mokakatano ya elamba ya pembe ebimaki, kasi moto moko ayebisaki noko ete bamamelo bazalaki kofutela yango. Mokolo oyo nazalaki kozela banda kala eyaki: na ntongo akendeki elongo na ngai na kokila bilei na ndakonzambe. Akanisaki ete bana basi mosusu bazalaki wana mpo azwaki ata mokolo moko te likambo ya kokutana na mwasi ya katekisimo. Lokola amonaki ete nazali ngai moko, afingaki ngai ete: "Mokosi, moto ya mabe." Molakisi na ngai azalaki mpe na misa na ntongo wana elongo na bato mosusu. Basi mosusu oyo bazalaki wana bakitisaki ye motema. Nganga-nzambe akomaki mpe asimbaki ngai na loboko mpe amemaki ngai na sacristy mpo na koyambola masumu. Ayebisaki ngai maloba kitoko oyo nayokaki naino te. Nayokaki lokola nazali kopumbwa na Lola mpe namilobelaki: "Ezali solo te ete banganga-nzambe bakataka minoko, au contraire bayebi kososola mpasi ya mwana mwasi moke." Soki nakokaki nalingaki koyamba ye mpe kopesa ye beze na esengo.

Asalaki ngai naloba Hail Marys mitano lokola pénitence mpe nazongaki na kiti na ngai. Noki atuni ngai mbala moko nini nayebisaki nganga-nzambe mpo atikala kuna ntango molai boye, mpe nalobi: - Elenge mwasi ateyaki ngai ete koyambola ezali sekele - . - Ee, kasi esengeli oyebisa ngai mbala ya liboso - a insistaki harpe. Ata moke te. Missoezalaki, Communion mpe na nzela ya kobima ba forcer ngai napesa ngai bisous na loboko ya yaya na ngai mpe naloba: "Svp pambola ngai". Nabandaki na koko na ngai, toujours phrase moko, sima nakendeki zinga zinga ya bandeko nionso. Tantine Gaetana apesaki ngai mwa buku moko. Nazalaki na nzala, kasi moto moko te apesaki ngai bilei. Mbala mingi, soki molulu esilaki, ezalaki momeseno ya kokende na bar mpo na kozwa granita na biscuit, kasi balongaki bango na mania ya kobomba biloko: na midi tozalaki kolya saani ya pâtes mpe na nsima ya midi tokendaki epai ya mokangami ya bafôto mpo bandeko bapesaki likanisi ya kotinda fôtó ya mama.

Nasilisaki kelasi ya mibale mpe nalekaki na bapwé ya nse mpenza. Na mbula wana tosengelaki kotikala na bamboka eleko mobimba ya molunge. Na objectaki: - Au moins na dimanche il faut nakende na misa pe na visiter koko na ngai oyo aza ye moko -. Azalaki moto malamu mpenza, azalaki na maladi ya asthme. Mwana mwasi a négliger ye, en partie mpo na

négligence, en partie mpo azalaki conditionné na mobali na ye, oyo azalaki toujours na kanda na ba voisins, ba ndeko mpe bokilo.

Na memaki buanderie pona kosukola pe na memaki yango epayi ya noko na ngai na kobombana epayi ya Michelillo sinon trouble ekozala. Ayokaki kutu bolingo mpo na tata na ye te: mokolo moko moko ya bandeko na ye ya mama ayaki na Castrangia mpo na koyebisa bango ete akufi. Ayebisaki ye boye: "Soki okei te, nakobeta yo na libolo."

Tango fête ezalaki na village, ba membres ya groupe musical ba offrir bango "pezzo duro", glace oyo babengaka bongo en raison ya consistance na yango particulière. Oncle Michele, ezalaki jamais clair soki mpo asepelaki na yango te to mpo ba conduire ye na geste ya générosité inhabituelle, komona ngai naleka abengaki ngai: « Concettina, yaka kozua glace ». Mpe boye nazwaki libaku ya kosepela, na mabaku wana oyo esalemaka mingi te, eloko moko ya malamu.

Eleki mwa ntango Monganga Cosentino uta na Baceno akundwelaki ngai likambo moko ya moke oyo ebungaki na bokundoli na ngai. Ntango etuluku yango ezalaki kobeta na babalabala ya engumba yango, bana mike bazalaki komeka kosangana na defile yango. Kasi mpo na ko justifier présence na bango esengelaki "bayeba" membre moko. Mpo na komonisa yango, azalaki na loboko na ye na poche ya jacket na ye. Na lolenge oyo nalandaki yaya na ngai ya mobali Michele, nzokande Gianni Cosentino, mwana ya molakisi ya eteyelo ya ebandeli mpe oyo azalaki na tata te, abombaki loboko na ye na poche ya mokambi ya etuluku ya bato mabe.

Na katikati ya etumba, babombi mosusu ebandaki kokwea na Novara. Bato nyonso bakimaki mpe bato mosusu oyo bayebaki bakimaki na Castrangia elongo na biso. Mpo na ngai ezalaki feti mpo nakokaki kozala na kompanyi. Mbala na mbala ozalaki koyoka mongongo ya ba éclats. Nsango

ya mawa ekomaki mpe ete mwana ya nkolo magazini ya mampa ya Orlando apasolamaki na bombe. Mama oyo azalaki na Domodossola, oyo azwaki zemi mpo na mbala ya minei, atikalaki ye moko elongo na Rosa mpe Antonietta. Babengaki tata na ngai lisusu na Sicile mpo azala Bersagliere. Mwa basanza nsima ya kokende ayebaki ete mama na ye abotaki mwana mwasi moko ya moke oyo babengi Emma mpe ete azalaki na likoki ya kozonga ndako lokola bakanisaki ete alongolama na bana minei.

Malheureusement, tango akomaki na Domodossola akuti surprise moko ya bololo: Emma atikaki ko vivre sima ya 12 jours. Mikolo mibale na nsima asengelaki kozonga na liboso. Mwa basanza sima - ezalaki eleko ya incertitude mpe instabilité oyo elandaki le 8 septembre - alongaki kokima mosala ya soda mpe azongi na Novara mpo na kozela bitumba esila mpo na kosangana na mama na ye. Afungolaki mwa magazini moko ya moke ya kosala sapato. Mikolo nyonso nazalaki kokende kotala ye. Soni kasi mayele mpo na mbula na ngai, nazalaki na intuition ete papa akolala na mwasi ya libala kasi na mobali ya soda. Mokolo moko nakɔtaki na ba box office na balabala ya komata na Piazza Bertolami. Moto oyo autaki na magazini oyo elandaki azalaki kosolola na tata. Napumbwaki na misapi na ngai ya index mpe ya katikati kolakisa mpo na ko gouge libanda miso ya tata na ngai oyo azalaki kokosa mama na ngai. Voisin alongaki kokanga ngai, pendant que papa na ngai alobaki na sourire "Mind your own business". Na '44 mwana mobali moko ya nsuki moindo abotamaki, nsuki ya bouclé lokola ye...

Na Badiavecchia nkɔkɔ na ye ya tata na ye abɛlaki kanser ya libumu. Nazwaki ndingisa epai ya noko na ngai mpo nakende kotala ye. Mbala mingi nazalaki kokita uta na Castrangia mpe kotambola na eteni oyo ezali pemberipembeni ya ebale. Namikundoli ye na mbeto, na kimia. Nkoko ya mwasi azalaki naino na mosala mingi na magazini mpe akokaki kopesa ntango mingi te mpo na yango. Atyaki etape ya olive na loboko na ye mpo na kobengana bampuku, kasi ye akómaki mabe mpe azalaki lisusu na

makasi te mpe nabenganaki bango mosika na ye. Na mokolo ya 2 Novembε 1944 na mbula 66 azwaki mpepo na Lola. Tata azalaki naino na Sicile. Bayaya na ye ya mibali mpe bayanganaki na matanga.

Mbala na mbala nazalaki kozwa mwa mikanda uta na mama na ngai. Na '45 papa azongaki na Domodossola mpe na '46 ndeko na ngai ya mobali Giuseppe abotamaki.

Mokapo mwa minei - Mafuta, nsinga ya nsoso mpe liso mabe

Etumba ezalaki koleka na mokili mobimba, kosolola ezalaki mpasi, mpe toyokaki lisusu maloba ya mama te. Na chance, tata na ngai abengamaki lisusu na Sicile na Corps Bersaglieri mpe ntango azalaki na mwa mikolo ya bonsomi ayaki kotala ngai. Na tina ya bitumba bato bazalaki ebele na bamboka. Mbala mingi bato oyo balongolamaki na bisika na bango bazalaki kofanda mikolo zomi na mitano, kasi na nsima engumba yango ezalaki na likama ya kobwaka babombi mpe balingaki kofanda na bamboka mbula mobimba.

Mbala na mbala nazalaki komibomba epai ya bato wana. Ezalaki na libota moko oyo ezalaki na bana minei oyo bazalaki ntango nyonso na makanisi malamu atako bazalaki na bilei te. Namonaki lokoso ya ba yaya na ngai oyo bazalaki na figi ya kokauka mingi mpe bapesaki yango na moto te: nazwaki loboko moko kitoko mpe namemelaki bango yango na kobombana. Nabombaki mwa ndambo ya masangu oyo bapesaki ngai mpo na kolya na ntongo mpo na bango. Ata mapa ya makasi: tranche oyo noko na ngai atie na poche na ngai avant nakende kelasi nakabolaki na bana wana mpe en échange bapesaki ngai mua papier na kokoma likolo, basalaki ngai nasakana na balançoire mpe moko na bango atongaki ba jouets, bakiti mpe mbeto mpo na bana-popi oyo apesaki ngai mpe leki na ye ya mwasi ya moke, nzokande leki na ye ya mwasi ya mokóló azalaki kosala bana-popi ya bilamba mpo na biso.

Ezalaki ntango mosusu ete nakitaki na ebale, epai basi oyo bautaki na zingazinga bakendaki kosukola bilamba na bango na mputulu, mpe nateləmaki wana kotalaka na kokamwa nyonso mɔtɔ oyo epelisamaki mpo na kopelisa mai na kati ya eloko oyo esimbamaki na mabanga mibale ya minene. Namonaki ata mokolo moko te noko na ngai asala ba opérations wana. Azalaki pene na kosukola ata mokolo moko te to azalaki kokende na ebale ntango moto moko te mpo na kobimisa bilamba na ye ya mafuta mpe ya bosoto mingi te.

Na bantango mosusu nazalaki kotala basi oyo bazalaki kopalanganisa lini oyo esalemi na ndako na mabanga na boumeli ya mikolo mibale to misato. Bazalaki kosopela yango mai mpe kokaukisa yango na nse ya moi makasi tii ekómaki mpɛmbɛ. Tantine na ngai azalaki ntango nyonso kobenga ngai na ndako kasi nazalaki kosala lokola nayokaka te. Na boumeli ya etumba, bokilo na ye ya mwasi azongaki mpe na Turin elongo na mwana mwasi moko ya moke. Mpo na limemya mpo na Salvatore, mwana na ye ya mobali, basalelaki ye lokola mokonzi-mwasi. Na période wana batikalaki na village mpe mpo na occasion wana tantine abimisaki savon parfum, serviettes ya lin, séchoir, ntolo ya mesa na serviettes mpo na kosala impression ya malamu. Na esika na yango, bazalaki kosala ngai lokola mosali, batindaki ngai nakende kosala misala mpe kozwa mai na liziba, mpamba te kotinda mopaya ezalaki nsɔni.

Noele eyaki mpe, engebene momeseno ya bato ya nordi, na ntɔngɔ, bapesaki mwasi ya libala likabo moko kitoko oyo euti na Bébé Yesu epai ya mwana na ye ya mwasi: ensemble kitoko ya bambɛki mpe basaani mpo na mwana-popi. Nazalaki na esengo mpo na ye, kasi na ntango moko nazalaki kopasuka na nkanda lokola makambo wana ekómelaki ngai naino te. Nazalaki kolɛmba mpe kolɛmba. Ezalaki na mbuma ya vinyo kasi mawa mpo na kolya yango: esengelaki kofina yango mpo na vinyo. Okokaki kolya kaka oyo bayibaki na ba voisins. Bazalaki kosangisa noix de noix kasi mpo na kotɛka yango. Nazalaki kolya mwa ndambo na kobombana lokola ba

nsoso na zamba. Ba yaya na ngai ya mobali bazalaki kosomba miliki kaka na Noele mpe na Pasika mpo na kosala biscuit mpe nazalaki kosala skimmed na yango na cuillère à thé ntango ezalaki kotoka. Noko na ngai azalaki mbala mingi te kolambela ngai makei ya kotumba. Mbala mingi nazalaki na elikya ete ako frire yango mpo na ngai: - Totia yango mosika bongo tango tozali na mwa ndambo mpe kobwaka makei eleki (azalaki elenge mobali moko ya Messina oyo azalaki kotambola na bamboka kosangisa makei mpe kolekisa yango lokola ya sika) biso akoki koteka bango pe kozua mbongo -. Azalaki kosangisa makei na boumeli ya sanza mibale mpe na nsima azalaki koteka yango.

Bato ya Messina oyo basombaki makei yango mbala mosusu bazalaki na mwana ya nsoso na maboko. Esengelaki komela figi, kaka mwa ndambo nde ekokaki kolya, batikaki mosusu ekauka na moi mpo na koteka to kobatela yango mpo na eleko ya malili. Na sanza ya Okotobe, bazalaki kosala masangu kitoko na mpokwa. Soki etikali na oyo elongolami, yaya na ngai ya mobali azalaki kotika yango na mesa na mwa shambre (na saani te kasi na tapis oyo mafuta oyo ezalaki kotanga na mwinda) mpe na ntongo, ntango azalaki kolamuka na ngonga ya minei mpo na kokende mosala, azalaki kolamuka ngai mpe kopesa ngai ba marrons mpe koloba na ngai: "Olya déjeuner". Natosaki mpe nalyaki yango mpo na nzala, kasi ezalaki na elengi lokola mafuta mpe kozanga kopengola ezalaki kopesa ngai mpasi na libumu. Oncle amikumisaki: - Nalingaka nièce na ngai, na bongisaka ye kutu ba châtaignes tango ezali nanu na butu makasi -. En réalité yaya na ngai ya mobali azalaki na haine na miso na ye. Tango mosusu ezalaki jaune, rouge ya moto tango azalaki kosilika: ata soki mike, miso wana ezalaki ko envahir elongi na ye. Bazalaki mike mpe mozindo lokola mabulu mike na koyina oyo ezalaki kosopana na kati na yango. Na ntango yango, dysenterie mpe ba ver elongaki. Mbala na mbala, noko na ngai azalaki kopesa ngai cuillère à thé ya mafuta. Yango ezo bomba ba ver mosika, a murmure pona ko se convaincre... sima abandaki na "prichentu": - Mazzai un vermu gruossu quennu ìa pagana, ùa u mazzu chi sugnu nionso chrétien. To na mokolo ya

mibale oyoki, to na mokolo ya mibale oyoki, to na mokolo ya misato oyoki, to na mokolo ya minei oyoki, to na mokolo ya Vinardì oyoki, to na mokolo ya Sabutu oyoki, matteia du jurnu ya Pasika u viermu sturdudu a tierra casca.-

(Nabomaki ver ya mafuta tango nazalaki mopakano mpe sikoyo nabomi ye lokola moklisto. Na mokolo ya mibale mosantu, na mokolo ya mardi saint, na mokolo ya misato mosantu, na mokolo ya minei mosantu, mokolo ya mitano ya malamu, na mokolo ya samedi mosantu, na mokolo ya ntongo ya mokolo ya Pasika nselelé oyo ekamwisaki ekwei na mabele).

Nayebi te ndenge nini nabikaki.

Awa tofungoli parenthèse moko.

Bambula mingi elekaki mpe nazalaki na libumu mpasi. Nakendaki kosala ba rayons x na bamasini oyo ezalaki na bonene ya shambre. Bapesaki ngai mwa pap ya pembe mpo na kotala soki ba ulcères ezali. Likambo ya mawa, eloko moko te ekokaki komonana. Monganga ya radiologue alobaki ete ezalaki gastrite mpe apesaki ngai mwa bankisi ya kosilisa mpasi mpo na kokitisa mpasi. Nakómaki na esika oyo nakokaki te kozwa libumu ya mbeki ya mai. Nazalaki na mbula soki ntuku mitano. Paolo, moninga ya Armando oyo autaki na Piacenza, apesaki likanisi ya komema ngai epai ya monganga moko ya mayele. Ayaki mpe epai ya monganga Mazzeo. Esaleli ya gastroscopie ekokaki kokota te koleka zolo. Monganga alobaki boye: "Nayebi te ndenge ya kobikisa mwasi oyo, pylorus ekangami." Bato nyonso oyo bazalaki kosala gastroscopie balongwaki na shambre na makolo na bango moko. Ngai na stretcher na IV. Monganga apesaki ngai nkisi moko ya makasi na boumeli ya sanza mibale. Tango nazongaki instrument elekaki kaka te. Nkisi mosusu ya makasi koleka na boumeli ya sanza misato.

Sanza mitano nsima ya botali ya yambo esaleli yango ebandaki kobuka na kati ya pylorus. "Likamwisi!" alobaki bongo monganga Mazzeo. Une fois

balongolaki tube atunaki ngai mituna ebele po na comprendre soki ezalaki congénitale to causé. Nabandaki kolela: "Mbala mosusu ezalaki mafuta oyo Zizi azalaki kopesa ngai tango na tango mpo na ba ver." Monganga atie maboko na ye na suki: "Mafuta? Mpe ozali kaka na bomoyi!". Lokola nakobaki lisalisi yango, nazalaki kozongela ntango mosusu gastroscopie.

Matondo mingi na Monganga Mazzeo oyo abikasaki bomoi na ngai, sikawa bambula na nsima nakoki kosepela na bilei kaka na mwa nkisi ya kopekisa.

Ntango moto moko abengaki ye na balcon, noko na ye azalaki kaka kobalusabalusa motó. Na nsima, bapesaki ye toli ete amela mwa kopo ya ferroquine na libumu mpamba. Andimisaki mobali na ye asomba yango mpe na tongo apesaki ngai mpe verre.

Lisusu, bindimandima ezalaki mpe koyangela na ndako yango. Yaya na ye ya mobali azalaki ntango nyonso na motó mpasi mpo na vinyo oyo azalaki komela, kasi engebene ye ntina ezalaki liso mabe ya moto. Mwasi asengelaki kobengana ye: azwi saani na mwa mayi, asopi mwa mungwa mpe litanga ya mafuta mpe na nsima abandi na prichentu mpo na mpasi ya motó: - Oqliu biridittu, oqliu santissimu, yaka na ndako oyo mpe bengana oyo morocchii, oqliu biriditto, bima mpe bengana mammucca oyo... (Mafuta mapamboli, mafuta mosantu mingi, kota na ndako oyo mpe bengana liso oyo ya mabe, mafuta mapamboli, zwa makasi mpe bengana zabolo oyo...).

Esika oyo ya mafuta oyo epambolami, lokola ezalaki kopanzana, elongolaka, engebene na bindimeli na bango, liso mabe. Mwa moke nsima na yango mai esopamaki na ba coins minei ya shambre mpe mpasi na ye ya motó esilaki.

Mpo na kobikisa bampota, bazalaki kosangisa bansinga ya nsoso na mafuta, mpe mwa ndambo ya misuni mpo na kosala bouillon. Balobaki ete masangani wana ya nsomo ezalaki na mabunga te! Na ntongo bapesaki ngai kopo ya mai oyo ezalaki na magnésie. Nsimba ya mwa ntango, nyonso

wana nazalaki koningana, nasengelaki kobima na malili mpo na komisikola. Tango na se rétablir batindaki ngai epayi ya muasi moko oyo azalaki kosala ba magiques: amekaki ngai kobanda na mutu ti na makolo na nsinga mpe maboko na ngai horizontales na ndenge moko. Soki eteni moko ezalaki te ezalaki kopekisa liwa mpo na mbula wana.

Ata soki na lolenge na bango moko ba yaya bazalaki na bondimi na Nzambe, na Basantu, na Madonna. Mbula na mbula le 8 septembre bazalaki kotambola na makolo tii na Tindari, na esika ya bule oyo epesamaki na Madonna Noire oyo ezalaki na kilomètres soki ntuku minei longwa na engumba. Déjà depuis âge ya cinq ans il fallait nasala pénitence wana.

Na libaku ya ba pèlerinages na Sanctuaire ya Tindari, mokolo moko liboso ya noko asala ba cappini (pantoufles) na bilamba. Oncle akendaki kobundisa banyama na ngonga mpe amemaki na ndako lapin moko to mibale ya zamba mpo na kolamba. Mpo na kosala ete bato básepela na ye, noko yango azalaki mpe kobongisa ba aubergines oyo batyá biloko. Atalaki na talatala mpe asukolaki elongi na ye na elamba. Na tango wana nzembo "Zazà ezali wapi, beauté na ngai" ezalaki na mode mpe nazuaki momesano ya kobenga yango "zizi".

Tolongwaki mpo na kokende na Tindari pene na ngonga ya zomi na moko na mpokwa mpo na kokóma na ntóngontongo. Nalembaki mpe nalembi mpo na fragilité na ngai, nasengaki mbala mingi mwa mai ya sika, kasi basombaki yango te na ba étals lokola bato mosusu nyonso oyo balembaki: basalaki milongo na liziba se moko oyo ezalaki pene na lingomba oyo mai ya mòto ezalaki koleka oyo esalisaki te mpo molunge ekitisama. Selon tradition, basombaki poire, ba haricots large na ba cannellini, sima bakendaki na misa, basambelaki ba Madinuzza mpe na nzela ya kobima bakutanaki na baninga na bango ya mboka mpe bandeko na ngai ya tata. Na midi tokendaki kolya na nse ya banzete ya olive oyo ezalaki zingazinga. Ezali soni que nalembi mingi, mokolo wana en fait ezalaki toujours na biloko

ya kolia ya appetizing pona kosala impression ya bien devant baninga. Bilei ya midi ezalaki na lapin ya zamba oyo balambaki na four, oyo yaya ya mobali azalaki ntango nyonso kokende kobundisa mwa mpokwa liboso, aubergines mpe pilipili oyo etondisamaki, mbuma ya vinyo mpe bisikiti oyo basalaki na ndako. Mpo na kozonga na ndako baninga bazwaki nzela ya komema: motuka to bashario oyo bampunda ebendaka. Nazalaki kotala, deja na démissionner mpo na kozonga na makolo. Kaka soki yaya ya mobali azalaki nakokaki na makoki ya komata mpunda, soki te ezalaki mpasi.

Mokapo mwa mitano - Ba hibou

Naino na likambo ya lingomba, lokola yaya na ngai ya mobali azalaki mosangani ya bandeko moko, bazalaki na mokumba ya koyambola mpe kosolola na mokolo ya lomingo ya Palmier na lingomba ya San Giorgio. Molulu esalemaki na ngonga ya mitano ya tongo, nganga-nzambe ayambolaki liboso mibali nyonso na ndako-nzambe moko, na nsima akendaki epai ya confession mpo na basi.

Ntango ekómaki ngala ya noko na ye, oyo alataki shawl moko monene ya moindo, amemaki elamba yango pene na grille mpo na komizipa mingi mpenza: emonanaki lokola nde asengelaki kozwa ba inhalations ya camomille. A confesser et puis: - Sikoyo ekomi ngala na yo - ayebisaki ngai. Atako nalingaki kosala confession na boumeli ya mbula, nakokaki te. Tantine na ngai apamelaki ngai: "Osengeli te koseka Nkolo, mbala moko na mbula ekoki, soki te obongi te kozwa moyambi mpo okoki kosala masumu ata na miso na yo."

Pene na ngonga ya libwa Misa Mosantu, communion mpe mbala moko ndako. Lokola momeseno, mpo na bantina ya mpambampamba, yaya na ye ya mobali abandaki kolapa ndai mpe azwaki kosukosu ya kobanga. Ba scènes oyo ekoki kolimbolama te esalemaki: soki mokolo wana mpo na ntina moko boye moto asengelaki, akokaki kobwakela ye nsoi te, soki te bakobwaka Nkolo libanda ya monoko na bango. Soki na malheur esalemi, azalaki kozua ezipeli ya molangi, kobwakela yango nsoi mpe komela lisusu mayi yango na mayi mpe sukali. Na boumeli ya Poco Mosantu, bato

bazalaki kotikala na engumba yango ata na butu mpo na kokende na mateya ya mpokwa oyo monganga yango azalaki kosala. Jeudi babongisaki ba colombe, pâte ya biscuit na ba shapes ndenge na ndenge na makei ya makasi ya kolamba na mayi mpe anella, ingrédient ya couleur toxique. Na mokolo ya mitano ya malamu na ntōngō ya kokila bilei tokendaki kotala bandakonzambe nyonso oyo ekembisamaki na banzete ya blé, na nsima tomelaki nkasa misato ya mwana ya mwana mwasi (matiti ya nkisi oyo ezali na nsolo makasi) oyo ezalaki kopesa ndanga ya bolamu mpo na mbula mobimba.

Esengelaki te osala mosala na moyi mpo na koboya kosala Yesu oyo abakamaki na Ekulusu mpasi, soki otongaki ntonga ekoswa, soki omoni ete ezali na likama ya kosala nzoto na yo mpasi, mpe bongo na bongo. Pona mokolo wana, ata soki nasalaki nini, nazalaki kutu kobetama te, soki te Yesu akolela. Na ngonga ya zomi na moko ya mokolo ya samedi ezalaki na Misa ya Kimya mpe ya Lisekwa. Bana nyonso bamemaki bibenga mpo na kozwa lipamboli ya nganga-nzambe mpe na nsima kolya yango. Nakoki ata mokolo moko te kolongola bosepeli wana mpo ete nasengelaki kobikisa ebenga na ngai na makei mibale mpo na mobembo ya kelasi oyo ebongisamaki na mokolo ya mibale nsima ya Pasika. Nasengelaki kopesa molakisi likei. Na mokolo ya Pasika basombelaki ngai mwa mwana ya mpate oyo basalaki na pâtes royal, oyo eleki moke mpo na kobimisa mbongo mingi te. Yaya ya mobali azalaki na bolèmbu mingi na boye ete azalaki kongengisa sapato na ye na mputulu oyo eutaki na mbèki oyo esalemaki likoló ya mòtɔ. Soki noko na ngai ayebaki ete azali kosilisa mosala mpe bazali kofuta yango, apesaki ngai toli ete: “Tuna yaya na yo ya mobali soki amemaki mbongo yango.”

Ngai ná ye tosengelaki pene ya kosambela ye lokola baombo mibale ya mike tii ntango bapusaki ye mpe apesaki ye lire zomi mpe ngai mitano. Nakokaki kobimisa mbongo na ngai te mpo ezalaki destiné na cochon. Mokolo moko nayebisaki noko na ngai ete nalingi kobeta loterie. Andimaki mpo azalaki na elikya ete akolonga. Ya ngai ezalaki lokuta. En réalité

nazalaki mpe koyoka déficié na kolata soki tokokanisi yango na baninga na ngai ya kelasi: bazalaki na ba jupes, kasi noko na ngai azalaki kolinga yango te mpe nasengelaki kolata ba robes mobimba. Bango nyonso balataki ba chaussettes ya pembe, ya marron to bleu ya coton ya genoux, nasengelaki kosepela na ba chaussettes oyo asalaki na orange, couleur oyo ezalaki na talo moke koleka ba misusu. Nazalaki kolata yango likoló ya libolongo oyo esimbamaki na bande élastique, kasi mokakatano monene ezalaki ete, kozanga makolo, ezalaki kokoma tii na makolo. Likolo na yango nalataki ba chaussettes mikuse oyo ezalaki na manchettes. Nazalaki déjà marginalisé suffisamment mpe nasengelaki mpe ko se distinguer mpo na bilamba na ngai. Na lire mitano nakanasaki kosomba chaussettes moko ya malamu mingi oyo nakolata na ntongo yambo ya kokota na kelasi. Magazini yango ekangamaki mokolo wana. Nakokaki kozonga ndako na mbongo yango te mpo noko na ngai alingaki kozwa yango. Nakanasaki kobomba yango na nse ya libanga moko pemberipembeni ya nzela ya mpunda. Mbula ebetaki na butu mpe, lokola esalemaki na papye, epasuka mpenza, ndenge nasosolaki yango na ntongo oyo elandaki ntango nakendaki kozwa yango.

Mikolo zomi na mitano elekaki mpe noko na ngai atunaki ngai soki nalangi loterie. Ata na ntango wana nazalaki sembo te mpe nalobaki εε. Mbongo wana ekomaki ata mokolo moko te. Na mokolo ya mitano ya butu, na ntango ya mobembo mpo na kokumisa Mama na biso ya Mawa, kokutana na molakisi asengaki ye bandimbola. Nazalaki kokufa na nsɔni. Na momeseno azalaki koyeba makambo nyonso te, yango wana nazwaki mbano mibale epai ya noko na ngai na nse ya miso na ye ya makasi. Nazalaki ntango nyonso kokende kelasi na bolingo na ngai moko, kasi na matomba mabe. Moto moko te asosolaki ngai mpe nazalaki ntango nyonso kotombolama grâce na ba recommandations, yango wana mama na ngai azalaki na kimia ete basalaki ngai ntango nyonso koyekola. Nazalaki malamu kaka na mbwa, kino mokolo moko yaya ya mobali oyo alangwaki masanga azongaki uta na engumba na mwa tripe mpe nyama ezwaki eteni

moko mpo na komileisa. Kokamataka musket oyo basoda batikaki, abomaki ye na bamboka ya polele. Ezalaki likambo monene oyo elembisaki ngai.

Na ntango ya kobuka mbuma nakendaki kobuka mbuma ya blé mpe ya orge oyo etikalaki na lopango ya bilanga ya bato ya kartye, natyaki yango na saki mpe namemaki yango na molinga ya Madame Tindara na ebale. Na nsima namemaki farini yango epai ya Novara epai ya ndeko ya mama na ngai oyo, lokola azalaki mwasi oyo mobali akufá mpe azalaki na bana mibale ya mike, akendaki kozwa nkoni na zamba na ntōngó mpe kopelisa furu mpo na kolamba mampa mpo na baoyo bamemelaki ye farini, kozwa mwa mbongo mpe mwa limpa mpo na bana.

Na sanza ya Setembé, ntango figi yango eteli, nazalaki komata na milona mpe kobuka mbuma ya elengi, kotya yango na baktunga ya nzete ya nzete oyo bakangisaki na nsinga na bitape. Bazalaki kokata figi yango mpe kotika yango ekauka na moi likoló ya lopango. Nsimá ya mwa mikolo bakómaki kokauka. Balonaki yango na baktunga minene, bazalaki kolya yango na eleko ya malili. Na bantango wana kitoko, Madame Maria, mozalani moko oyo autaki na bamboka, ayaki kobongisa figi oyo ekauki. Mbala mingi nazalaki kokende kotala ye. Azalaki mama ya bana mingi. Moko na bango, Carmelo, azalaki na maladi ya konyokwama na makanisi. Mbala na mbala, azalaki lisusu kozwama te. Mama oyo azalaki komitungisa akendaki koluka ye mpe nakendeki elongo na ye pene na kosepela.

Tango nazalaki na classe ya mitano, molakisi asengaki biso toyebisa baboti na biso que ako mema biso na cinéma pona kotala film "Le Petite alpine". Ba oncles: "Bokendaka kotala bosoto wana te." Mwana ya ndeko ya nganga-nzambe oyo azalaki na ngámbo mosusu ayokaki ete: "Esengeli kotinda ye, ngai mpe namoni ye te." Na nsima, bamemaki bango mpe nazalaki na likoki ya kokende.

Forfait moko ekomaki uta na mama na biloko ya sukali. Namemaki mwa ndambo na kelasi. Ezalaki ntango ya nzala mpe ata biloko ya sukali ezalaki

kozanga. Ndeko mwasi ya molakisi na ngai azalaki koteya na kelasi ya minei ntango nazalaki na kelasi ya mitano. Asengaki biloko ya sukali mpo na mwana mwasi moko ya moke oyo aleki ngai mobola oyo azalaki na maladi mpe natikaki yango nyonso mpo na ye.

Na 1945 tata na ngai azongaki na Domodossola. Namonaki ye lisusu na sanza ya minei 1946 mpe elongo na ye ezalaki na mama na ngai oyo azalaki kozela mwana.

Nalekisaki mikolo soki zomi ya esengo elongo na baboti na ngai. Mbala mingi nazalaki kokende kotala bankɔkɔ mpe yaya na ngai ya mobali, yango wana nazalaki kolya mingi ndenge nalingi mpe komela masanga mingi ya soda epai ya nkɔkɔ na ngai ya mwasi oyo azalaki koteka yango. Na nsuka mama na ngai alingaki komema ngai elongo na ye na nord ya Italie, kasi noko na ngai, oyo azalaki ntango nyonso lokuta mpe moimi, andimisaki ye atika ngai elongo na ye. Nazalaki na kelasi ya mitano, ntango nyonso nazalaki kobunda soki totaleli ndenge nazalaki kolɛmba nzoto. Na mikolo ya examen sango ya mbotama ya petit frère ekomaki. Esengo mobimba, kasi na mawa na ntango moko, nalelaki na esengo mpe na mpasi. Mbala mosusu mpo na ntina oyo molakisi atombolaki ngai atako nafungolaki monɔkɔ te na ntango ya baekzamɛ. Na mbula wana basalaki eteni ya eteyelo ya ntei na mboka mpe pene na baninga na ngai nyonso ya kelasi bamibongisaki mpo na baekzamɛ ya kokɔta mpo na kokota na yango. Mpo na ngai libaku ezalaki te: ba yaya na ngai ya mibali bandimisamaki ete kaka ba hibou nde bakendaka kelasi ya lolenge wana. Kutu, ntango basilisaki kelasi ya ntei basengelaki kokende na Messina mpo na kozwa diplome na bango ya master. Baboti na ngai basengelaki kokanisa kotinda mbongo ya mikanda, balingaki kosala ata ba dépenses te. Nazalaki kaka kolela mpo nalingaki kokoba koyekola. Na nsima, bapesaki ngai libaku ya kokomisa nkombo na kelasi ya mosala ya mbula mibale, lolenge moko ya eteyelo ya katikati ya mabe mpenza oyo eumelaka mbula mibale. Bato ya bobola mingi bakendaki kuna, ata ndenge nini nandimaki. Kotambola epai na epai,

ntɔngɔ mpe nsima ya midi nazalaki kokende na cours. Ecole ezalaki mélangé: mibali oyo bazalaki kosala mobulu mingi batombolaki maboko contre directeur oyo azalaki koteya mathématiques, ba tripler pe ba professeurs italiens na français. Bazalaki koteya bana basi misala ya ndako mpe mibali boyebi ya bilanga. Kutu, toyekolaki ata eloko moko te. Litomba na ngai ezalaki malamu kozalaka nsɔninsɔni mpe na mposa makasi ya koyekola.

Yambo ya nsuka ya mbula ya kelasi balakisi babongisaki biso mpo na ndako ya masano ya bolingo malamu. Nasengelaki komonana lokola nalati lokola nyama babengi urchin ya balabala. Ezalaki na casquette ya yaya na ye, ba shorts ezalaki te. Ntango nayebisaki noko na ngai, agangaki ete: "Ozali zoba mpo na kotya bakangami." Nabungisaki motema te: nakendeki epayi ya mwasi ya kokata nsuki Liezza mpo na kosenga adefa pantalon ya mwana na ye. Na yango, na mpokwa ya lisano nalataki lokola nyama ya balabala, na katikati ya maboko mingi mpe kozanga elikya ya ba yaya na ngai ya mibali, oyo bazalaki wana na kati ya bayoki mpo na libaku yango.

Likambo ya mawa, ata mibu mibale wana elekaki mpe nasisaki kelasi mpo na libela kokanisaka ete natikalaki kozanga boyebi lokola mpe koleka liboso.

Mokapo ya motoba - Nasengi limbisa ngai (Pole ya minzoto) .

Nazalaki na mibu zomi na mibale ntango mama na ngai ayaki kotala ngai na sanza ya mwambe elongo na tata na ngai mpe ndeko na ngai ya mobali ya moke oyo namonaki mpo na mbala ya yambo. Komona elongi na ye ya moke epesaki ngai esengo mpe namikundoli mokolo wana lokola moko ya malamu koleka na bomoi na ngai. Baboti na ngai bazalaki na ekateli ya komema ngai elongo na bango mpo na kozonga na kelasi, kasi yaya na ngai ya mwasi apekisaki bango na likanisi yango mpo na mbala ya zomi na mibale: akotinda ngai nazala mosali ya bilamba na elikya ya koyekola mosala yango malamu. Pe boye esalemaki, na bolingi na ngai te. Baboti na ngai balongwaki mpe natikalaki na Sicile lokola zoba. Banda wana nazalaki na kimya te mpe nazalaki ntango nyonso kolela na kobombana. Bayaya na ngai ya mibali balobaki ete na ntembe te baboti na ngai balingaki kolingga ngai lokola bango te, ete babokolaki ngai lokola mwana mwasi (na ntembe te mwana mwasi alingaki koleka na mpasi ndenge moko na ngai). Mokolo moko noko na ngai akendaki epai ya mosali ya bilamba oyo aleki malamu na engumba, epai mama na ngai mpe ayekolaki mosala yango, mpo na kotuna ye soki akozwa ngai na mosala. Moto oyo asalaka bilamba ayanolaki ete asilaki kozala na bana basi mwambe mpe akoki kobakisa motango yango te. Mokolo oyo elandaki noko na ye amemeli ye mwa makei mpo na kondimisa ye mpe alobi: - Zongela sanza moko, mbala mosusu

moko ya bayekoli azali kokende na Turin mpe esika moko etikali ofele mpo na nièce na yo -. Na ngonga, nsima ya sanza moko, noko na ngai atindaki ngai na laboratware. Elenge mwasi yango, oyo azalaki na molai koleka mètré moko na ndambo te, ayambaki ngai: "Ezali malamu, nakomema yo mpo nayoki yo mawa, nakanisi ete okolina koya epai na ngai na esika ya kotikala na bamboka." na noko na yo." Azalaki mpenza na libunga te na kokanisaka bongo. Mokolo oyo elandaki na ngonga ya mwambe nalakisaki. Ayebisaki ngai ete: "Banda kosukola laboratware, na nsima okosukola mabele." Lisolo yango ebandaki koyoka nsolo mabe mpo na ngai. Nabandaki mosala ya kosukola ndenge nakokaki. Nazalaki moke na molai, nazalaki na mbula zomi na mibale, kasi nazalaki komonana mwambe.

Nayebaki kosukola mabele te: na mboka ezalaki kosala yango na mabanga mpe na mboka, esika ba carreaux ezalaki, noko na ngai asukolaki yango ata mokolo moko te mpo ete esila yango te. Namekaki kosala nyonso, kasi mosali ya bilamba abengaki ngai libolo mpo nasukolaki malamu te. Na ngonga ya libwa basali bakomaki mpe babandaki kosepela na likambo ya sika (mwana mwasi moke). Bango nyonso batalaki ngai na mopepe ya mawa. Nayokaki masolo na bango mpe nakamwaki mpo nayebaki te makambo ya ntina ya bomoi. Mbala na mbala bazalaki kopesa ngai mwa misala ya kotonga bilamba, makambo oyo nazalaki kolinga kosala te, ntango nyonso na bololo mpo nazalaki na likoki ya koyekola te. Ezalaki na côté moko ya malamu na mokolo wana: na midi, nasengelaki kozonga na mboka te, naliaki kimia na ndaku, na panza serviette na mesa, na bongisaki verre, molangi ya mayi na saani. Na mokuse, mpo na kolya eteni ya mampa ya makasi mpe fromage nasepelaki kotya mesa lokola bato nyonso ya mpamba. Nsimba ya kolya na midi nakendaki epai ya mozialani moko oyo alekaki ngai mbula libwa mpe azalaki mosali ya bilamba. Asalisaki na kofungola miso na ngai na bozangi mayele na ngai. Mama na ye, ndeko na ye ya mwasi na makolo ya ngando mpe moto mosusu oyo azalaki na maladi te bazalaki kofanda elongo na ye.

Ntango mosusu bazalaki kobengisa ngai na kolya saani ya supu. Mosali ya bilamba asengaki ngai nasalisa ye asala broderie ya croix-stitch na bilamba ya bana. Mokolo moko nazwaki crise ya mawa mpe natikaki mosala ndambo esili. Mbala mosusu, mpo na nkanda, nazwaki mputulu ya mputulu na masini ya kopumbwa mpe nalonaki yango pemberipembeni ya eskalye. Balobaki ete: "Nani azali wana? Nakozwa maladi moko?". Na suka ba comprendre ngai pe balimbisaki ngai.

Ntango mosusu nazalaki komata epai ya bamamelo ya ndako ya bitike ya Antoniano mpo na kosakana na bana bitike. Nazalaki kolula bango mwa moke mpo bazalaki kobika mikolo na bango na molongo. Bazalaki kolya na mesa ntango nyonso oyo etyamaki malamu, na nsima bazalaki kosakana mpe na nsuka na bantango oyo etyamaki bazalaki komipesa na komipesa ya Nzambe na kosambela. Nakanisaki: - Chance na bango, bazali lisusu na ba parents na bango te et pourtant ba vivre bien na ba mamans, alors que ngai naza na ba parents mais nazali obligé na vivre na ba ours oyo ya ba oncles -. Kozanga koyeba, mpo na koboya mituna oyo ennuyeux oyo elandaki, mbala na mbala nazalaki kokende kotala noko moko ya tata oyo azalaki kofanda na mboka. Nasengaki ye mbongo mpo na kotindela baboti na ngai mokanda mpo na kobondela bango bámema ngai elongo na bango.

Na novembre ya mbula nionso bazalaki komema ngai na foire ya Sant'Ugo oyo ezalaki kosalema na Piano Vigna. Na esika oyo ba koko ya tata batyaki ndako ya kobomba biloko esika bazalaki kolamba misuni ya grillé mpe saucisses oyo bazalaki koteka elongo na verre ya vinyo ya malamu. Mpo na ngai ezalaki libaku ya kozala elongo na bandeko na ngai ya tata, komeka misuni ya malamu mpe komela soda ya langilangi, kotala ba étals oyo ezalaki koteka ba braziers, ba lanternes, ba nzungu ya mabele, ba quarts mpe ba bumbaelli.

Mokolo oyo elandaki tokendeki lisusu na Badia Vecchia mpo na feti ya Sant'Ugo, misa, mobembo ya moke mpe na nsima lisusu na magazini ya bankoko na ngai oyo bapesaki ngai saucisse, mampa mpe soda, oyo

esopanaki uta na molangi ya moke oyo ekangamaki na boule na oyo ya kati.

Une fois avant Noël tokendeki na Messina pendant 3 jours. Tolalaki elongo na ndeko moko. Nasepelaki na ye mwa moke te: ayebisaki ba yaya na ye ya mobali ete ayibaki makei epai ya mosali bilanga moko na zando, mpe azalaki kopengwisa likebi na ye. Nayekolaki na catéchisme ete osengeli koyiba te. Na mpokwa tokendaki elongo na mwana na ngai ya mwasi epai ya monsieur moko oyo azalaki kosala bikeko. Mpo na kozala na motema malamu, ba yaya na ngai ya mibali bapesaki ngai mbongo mpo nasomba yango. Na mesa ya mafuta ya Castrangia nakokaki kotonga esika ya mbotama ya mbotama. Na bitape ya asparagus mpe mwa ba flakes ya coton nasalaki ndako ya matiti. Na mpokwa nasepelaki na mopepe ya bougies mibale oyo esalemaki na ba coquillages ya noix oyo batundi na mafuta mpe eteni ya nsinga pemberni ya Bébé Yesu. Uncle Michele pe asepelaki na idée wana pe alingaki a recompenser ngai: « Ntoia, peel deux poires prickly », pe noko na ngai akendaki kozua yango na se ya mbeto na bango esika babombaki yango.

Tango natelemaki pona kolala na Novara ngai moko, na tango ya novena ya Noël nakendeki elongo na voisin na ngai Antonietta na molulu oyo esalemaki na ngonga ya 5 ya tongo na église ya Annunziata. Na nsima ya ndakonzambe mosantu apesaki bakiti na mbongo. Tomemaki bango uta na ndako. Ntango tozongaki tokendaki kotala Carolina, mwasi ya kosukola bilamba ya ingénieur, oyo asilaki kosala na ntongontongo na nse ya eskalye. Na tango wana asilaki kokende kobenda mayi na liziba ya San Francesco na ba quarts minene, mpo na kotondisa baignoire ya mabaya. Alobi: « Caùsi, zela awa, nakotala soki ba gentlemen batikali na biscuit lobi na butu, po okoka kolia déjeuner ». Azalaki pene na kozonga maboko mpamba te. Nabengisaki Antonietta amata mpe topelisaki brazier. Ntango Carolina azwaki eloko mosusu ya kolya te nakendaki na kuku mpo na kozwa eteni ya mampa ya makasi mpe kopo ya mai ya “bumbaello”. Totelemaki tiii na

ngonga ya 8 pona kosala ba doilies, sima topesaki mbote ya bopemi: nakendeki na atelier, Antonietta akendaki na ndaku na ye pona ko aider maman na ye lokola azalaki seul fille na 8 frères.

Kaka na Novara nazalaki koyoka lokola mwana-mboka. Tango nakeyi ko visiter koko Turi na sukolaki ba fenêtres na ye pe apesi ngai "un srea" (un conseil). Nakendeki kosomba vernis ya nsuki. Nasombaki mpe solvant mpo na kolongola yango ntango namonaki ete nakokutana na ba yaya na ngai ya mobali. Nazalaki kosalela poudre ya talcum lokola poudre. Mawa: mokolo moko natikaki yango na elongi naleki na ba troubles, ba fimbu na ba fingi na ngai. "Ozwi mbongo ya bosoto wana wapi?". Mpe nalobaki: "Ozali komona te ete ezali farini?". Na ntango yango, bato ya kartye bakendaki kofanda na kartye mosusu. Mokolo moko babengaki ngai nakende na cirque. "Nazali na mbongo te..." Nalobaki. Badefisaki ngai yango. Na nsima ya midi ba marins bakendeke na laboratoire mpo na kosepela na émission: ba singes na trapèze, bana na ba petits chevaux, ba ngando, ba clowns, biloko oyo emananaka naino te. Malheureusement il fallait nazua 8 lire.

Mwa mikolo na nsima, ntango nazalaki kokende na Castrangia, na San Salvatore nakutanaki na mama ya moninga moko ya kelasi na saki oyo etondi na ndunda oyo basombaki epai ya basali bilanga. Atunaki ngai soki nakoki kozonga na ville (en raison ya mentalité ya tango wana azalaki na soni ya kokende na place na sac na ye!). Nandimaki, nakanisaki kozwa mwa mbongo na mbongo ya lisungi. Likambo ya mawa, lokola akómaki na ndako na ye na mpasi, apesaki ngai mbano na manteka minei. Nabungisaki motema te. Nazwaki lira moko na koteka doily epai ya mwasi moko ya Fantina. Natongaki Pinocchios ya kartɔ oyo makolo mpe mabɔkɔ ezalaki koningana na nsinga. Bana mosusu basombaki yango na mwa santime. Likanisi mosusu: ba lunettes ya moi mpo na bana ya babola. Nazalaki koluka ba enveloppes ya bonbon ya couleur transparente liboso ya ba barres. Na papye ya sukali nakataki cadre mpe nakokaki kozongisa ba cents mosusu. Après deux mois na réussir kozongisa 8 lire.

Nkoko, atako akómaki mobange, maladi ya asthme mpe hernie oyo azalaki na yango banda azalaki na mbula mitano, amekaki komilongola likebi na ye na bamboka, mpamba te mwana na ye ya mwasi azalaki pene na kokende kotala ye ata mokolo moko te. Azalaki malamu na boumeli ya sanza mibale ya eleko ya molunge ntango bokilo na ye ya mwasi ayaki uta na Messina: asukolaki bilamba na ye mpe abalusaki ndako na nse mpo na kosukola yango na biloko nyonso oyo eyanganaki na boumeli ya mbula.

Tango tokutanaki azalaki koloba na ngai: « Tantine na yo azali soni, okoki te kosala ete mobola mobange anyokwama boye na bosoto ». Na mpokwa nakendaki kopesa rapport, kasi tantine apamelaki bokilo na ye: - Azali mwana mboka, akoki kokanisa ye moko nini alingi -. Pe nayanolaki: « Ozali na raison, namoni bopeto oyo osalaka: osukoli kutu urinal na acide pe ekomaki lisusu kongenga ». Na point oyo apesaki ngai mbeli mpo makambu oyo esengeli kolobelama te mpe nazalaki dégoûtant.

Mokolo moko koko na ngai apesaki ngai mwa mbongo mpe nasombaki buku ya nzembo oyo bana basi ya atelier bazalaki kolobela. Pendant quelque temps na réussir ko bomba yango, mais un soirée nazuaki temps te pe yaya, a remarqué, abandi ko lapa ndayi: - Ata poubelle oyo ya mabe, sikoyo okomi bully -. Na maloba wana nabwakaki yango na elongi na ye liboso ete asala yango. Abungisaki miso na botomboki na ngai, akitisaki mokaba ya pantalon na ngai mpe abandaki kobeta ngai na mobulu. Nazalaki na mbula soki zomi na misato mpe ezalaki mbala se moko alobaki na mwasi na ye: - Nayoki que madame moko azali kokende na nord ya Italie, accompagner nièce na yo na village mpe tinda ye elongo na ye epayi ya ba parents na ye -. Na ngonga wana nayokaki esengo, nabosanaki kutu pasi ya ba coups oyo nazuaki, sima nakendeki kofanda na matiti na makanisi. Molili ebandaki kokweya, nakanisaki, lokola bilili ya butu ekota na bitape ya banzete mpe mopepe ya malili ya pete ebimaki uta na ebale.

Namikitisi na nzete ya noix mpe nalalaki kotalaka mapata. Nalɔtaki mingi, ebele ya bandoto ya langilangi. Mopepe moko ya pɛtɛɛ ezalaki

kosimbasimba elongi na ngai. Nafungolaki miso mpe na lolenge ya kokamwa nalingaki esika wana oyo nayinaki ntango nyonso mpe nasosolaki mpo na mbala ya yambo na kokamwa ete engengisamaki kaka na pole ya minzoto. Namitiki na kota na état oyo ya abandon, na lotaki lisusu. Esengo lokola mai ya kobombama ekota na mwa ekelamu na ngai ya moke litangá na litangá. Nazalaki mwana ya elengi te. Makolo na ngai ekangamaki, mpo ete etambolaki likolo ya mabanga ya makasi ya ebale, kasi nzoto na ngai mobimba, mpe ata molimo na ngai, emesanaki sikawa koyina nyonso oyo ekokaki komonana elengi mpe ya boboto. Kasi nayamboli ete mpɔngi wana ya mokuse na mpokwa wana ezalaki kitoko mpe nazwaki yango lisusu te. Mbala mosusu yango wana tii lelo oyo namikundoli yango. Na mbala moko loboko moko epemamaki na lipeka na ngai, tantine Antonia akomi mpe na ndenge na ye moko, alamusi ngai na mbalakaka: "Tozonga ndako. Tango tokokoma, okopesa yaya na yo beze pe okoyebisa ye - Pardon limbisa ngai -". Mpe ezalaki bongo.

Na mpokwa wana nakendeki kolala na koningana, nakokaki kolala te na butu wana mpe nalekisaki bangonga na kozela ya nsɔmɔ ya mokolo. Soki nakɔti na mpɔngi kozanga ete nayeba yango, nazalaki kobanga na mbalakaka lokola nde na kobenga to na koningana ya makanisi, oyo esengaki ngai nalamuka mpe nayoka mpasi mpe nazalaki kopesa ngai bopemi te. Nalekisaki ntango oyo etikali na miso na ngai polele, kotalaka malamumalamu banyama minene oyo molili ya butu ebendaki na bifelo mpe, kozanga ete nazala na makasi ya kosala eloko moko, nalelaki mpe nalelaki. Kasi ezalaki kolela ya mawa te, ezalaki likambo mosusu oyo nakokaki kososola te. Mokolo oyo elandaki nakendeki na laboratoire te po nzoto na ngai ezalaki lokola carte, ezalaki na ba bruits makasi. Nazongaki kaka nsima ya pɔɔɔ moko ntango bilembo ebandaki kosila.

Mokopo ya nsambo - Emilia

Na mokolo ya lomingo nsima ya midi nakendaki na ndako ya bitike elongo na baninga mosusu: sango moko alimbolaki biso Nsango Malamu na lolenge ya malamu na mwa maseki oyo etali yango. Oyo nde esengo kolekisa ngonga wana na esengo. Mokolo moko ayebisaki biso ete episkopo ya Messina akokoma na sanza ya zomi mpo na ba Confirmations.

- Tombolá loboko na yo soki olingi Elambo oyo mpo nakoka ko communiquer yango na nganga-nzambe monene Monseigneur Salvatore Abbadessa - Lokola nayebaki te nini nasengeli kosala, natombolaki loboko na ngai na soni. Mwa mikolo sima nayebisaki zizi. Ayokaki nsɔni: tosengelaki koluka marraine. Nasengaki ye libala ya mwana mwasi ya mosali ya posita, Miss Rina, elenge molakisi. Ndenge nini tokoki kotuna ye? Mokolo oyo elandaki tokendaki na ndako na ye mpe andimaki. Na mokolo ya 9 Okoto 1948 na nsima ya midi nakendaki elongo na baninga na ngai na Lingomba ya Mama mpo na koyambola. Mokolo oyo elandaki nakendaki na ntɔngɔ na ndako ya marraine na ngai, oyo apesaki ngai mokaba ya filigre oyo esalemi na mitema mikemike. Nabandaki kosepela. Na ngonga ya 11 tokendeki na ndakonzambe. Episkopo akomaki mpe abandaki kosala Misa Mosantu. Na boumeli ya intervalle tosalaki molongo na nave central mpe moko na moko a confirmaki biso. Ntango kaka Misa esilaki, ba yaya bapesaki kutu marraine na bango kafe te. Bapesaki ye kaka mbote na kobenga ye kaka "commare".

Namikundoli ete ntango nazalaki mwana moke, ntango tozongaki uta na Castrangia, yambo ya kokoma na mboka ezalaki na ndako-nzambe moko oyo epesamaki na Mobikisi. Ba zizi batelemaki mua moke pe balobi na mongongo makasi "oh ba mamans, oh ba mamans...". Nakanisaki ete ezalaki libondeli. Ntango nakomaki mokóló nasosolaki ete azalaki na esika na yango kobenga mama na ye oyo akufaki, lokola cimetière ezalaki kaka likolo ya ndako-nzambe. Nazalaki naino kokende kotala cimetière te mpo zizi azalaki ata kokende na feti ya Basantu te. Nayebaki ete na libaku wana bato bazalaki kosomba bafololo epai ya Miss Signorino na esika oyo babengi "Fussadello" mpe bazalaki kokende pene na mobembo mpo na kokembisa lilita ya balingami na bango. Une fois na proposaki na zizi: "Po na nini tokende ko visiter lilita ya maman na yo pe te?".

Ayanolaki ete akoyoka mawa. - Eza na tina te ko invoquer ba "mamans - mamans" soki olingi omemela ye ata fleur te. - Na maloba oyo azalaki pene ya koningana. Tokendeki na Fussadello mpo na kosomba mwa ba chrysanthèmes. Na mokolo ya ba santu nionso nakendeki kobenga koko Turi po amema biso na lilita ya "ba mama", pona ngai noko Rosa. Nkoko na ngai ya mobali autaki kosala ete lilita wana etongama lisusu mpo na ntango ya etumba bombe se moko oyo ekweaki na cimetière ebebisaki yango.

Atako nazalaki na lolendo mpo nalongaki etumba mosusu, makanisi na ngai ezalaki epai ya baboti na ngai butu moi. Namekaki komilongola likebi ntango nazalaki na laboratware. Nabandaki kosepela na kotonga bilamba: Nabongisaki wadding mpo na ba pads ya mapeka, nafulaki na ebende ya makala. Tango ebende ezalaki moto ba filles minene ba repasser biteni yango pona kosala bilamba. Mpo ekangama makasi, bazalaki kotya kilo oyo etongamaki na katikati ya bansinga mibale na nsɔngɛ. Nakendeki kosomba yango epai ya parrain na ngai oyo azalaki koteka biloko ya mindoki. Ezalaki ba pellets oyo nasengelaki ko platler na marto. Tango mosusu kutu nazalaki kosala misapi na ngai plat... Pendant ce temps, Madame Orlando azalaki kosala ba cours ya kokata oyo bafutaka mpo na bana basi ya mikóló.

Nafandaki mosika kasi nazalaki koyoka mpo na kososola likambo moko uta na mateya. Une fois ba oncles balobaki que tokokende na Fantina ko visiter "commare" na ba "compare", ba oyo balalaki na biso tango bayaki na Novara pona ba errands importants. Mokolo moko marraine atunaki zizi "Ozali na mbula boni?" Mpe zizi: - Miso na ngai ekómi molili, nazali komikundola te - (soki nazalaki na miso te, nazali komikundola te).

Na conseil ya koko Turi nakeyi kosomba eteni ya elamba ya vert, pona ko tester makoki na ngai na sali jupe. Mokolo ya bolongwi mpo na Fantina ekomaki (ngonga mibale na makolo). Totelemaki na ngonga ya 4. Nalingaki na prendre Zizi na kolata jupe na ngai. Ezalaki moke mpenza nazalaki pene na kokoka kotambola te. Tango bamoni création na ngai babandaki koloba: - Tobokoli yango pe sikoyo ebandi kokola esalaka lokola hibou. Ezali kopesa biso nsɔni. Mpe nalakisaki: "Nazali kolongola oyo te, soki olingi ezali boye, soki te, okende!" Mais na motema na kanisaki "ndenge nini nakoki kotambola na jupe ya serré boye...". Tokómaki na esika oyo tozalaki kokende ata ndenge nini. Commare etunaki esika nini nasalaki jupe kitoko boye. - Sa figi illa - (asala yango ye moko) ayanolaki zizi. - Yango wana tango esengeli totonga eloko toyaka epayi na ye -. Lolendo ya hibou...

Ntango mosusu na engumba nazalaki komona makambo oyo ezalaki kopesa ngai mawa. Emilia azalaki baba baba, mbala mosusu azalaki na ndako te. Pene na mikolo nyonso azalaki koleka na balabala epai nazalaki kofanda. Soki akutani na mutu atie loboko na munoko. Tango mosusu bato bazalaki kopesa ye eteni ya mampa, kasi ezalaki na baoyo bazalaki kopesa ye na kozanga mayele biloko ya fromage mpe na nsima babombaki mpo na komona ndenge oyo bazalaki kosala: mwana mwasi ya mobola afandaki na eskalye moko ya porte mpe abetaki motó na ye na efelo. Mokolo moko ntango nazalaki kokende na magazini mpo na kozwa mwa nsinga nayokaki mongongo makasi ya Antonio, moto oyo akufá miso. Uta na abbé, oyo ezalaki na nsɔngé ya engumba, ayebisaki ete ba sardines ekómi. Na mwa lira uta na nsɔngé ya nkɔkɔ na ngai oyo natikalaki, nakendaki na zando ya

mbisi mpo na kosomba mwa onces. Na midi napelisaki fulu na makala, nalambaki sardines mpe natyaki yango na eteni ya papier ya sukali. Tango na moni Emilia aleki na pesi ye bango. Atalaki bango na kokamwa mpe asekaki mwa moke mpo na kopesa ngai matondi. Namonaki ye afandi na ekuke oyo amesanaki na yango, azalaki kobeta motó na ye na efelo te, kasi azalaki kotya misapi na ye ya mikemike na monokó na ye. Mokolo wana nalyaki te: Nasengelaki kosukola fulu na ba embers oyo etikali mpo na kotika te ba oncles na ngai ba comprendre ba initiatives na ngai.

Angela alekaki na balabala wana pene na midi elongo na mwana na ye Nino, mobali moko ya ebosoco oyo azalaki kotambola kasi azalaki koloba na bajesté. Bakendaki na seau mpo na kozwa supu na ndako ya bitike. Mokolo moko Nino azalaki ye moko na seau na ye, pene na ndako na ngai bana mibali mibale balongolaki ye bilamba mpe bakimaki. Akokaki te kobenda pantalon na ye likolo. Azalaki na bilamba ya nse te. Na nsóni nyonso nakitaki mpo na kolata ye. Ezalaki mbala ya liboso namona mobali bolumbu. Mawa soki ba oncles bayebaki, mbele elingaki ezala scandale.

Na moko ya mikanda mingi oyo batindelaki baboti na ngai namonisaki mposa ya montre ya maboko. Lokola nayebaki ete Madame Agostina autaki na Domodossola, nakendaki kotala ye. Ntango kaka amonaki ngai ayambaki ngai mpe apesaki ngai forfait moko oyo baboti na ngai batindaki. Nafungolaki yango mpe na kokamwa na ngai nakutaki kazaka ya mposo ya mwana ya mpaté ya motane na ba boucles ya minene lokola mosapi, shario ya felt mpe sanduku moko na montre. Nazalaki koningana na esengo ntango mwasi yango atyaki yango na loketo na ngai. Apesaki ngai kopo ya mai mpo na kosalisa ngai nazonga nzoto mpe nakimaki mbangu na ndako. Mokolo oyo elandaki tango ba oncles na ngai bayaki na Novara balobaki que soki nalati fourrure wana bakokanisa naza fou: mutu moko te na ville azalaki na eloko ya boye. Nalataki yango na lolendo ata ndenge nini. Nazalaki kozongisa manzaka na ngai nsima mpo bato nyonso bámona mwa montre yango. Mbala mingi nazalaki kopesa yango nsinga, yango wana na

mwa ntango moke ebukanaki. Kokende na Castrangia nakutanaki na mibange mosusu oyo batunaki ngai ngonga. Mpo na koboya kopesa makanisi mabe, natalaki montre oyo sikawa ebukanaki mpenza mpe nalobaki ete nabosani kopëpa yango. - Matondi mingi -. Bapesaki ngai mbote mpe bakobaki mobembo na bango.

Comparé na baninga na ngai nazalaki muke pe mince, bango nionso bazalaki "développés". Na mokanda maman na ngai atunaki zizi soki nazalaki "développé" lokola ndeko na ngai ya mwasi Rosa. Kasi mpo na Zizi kolobela makambo wana ezalaki tabou. Ayebaki te ete nayebi makambo nyonso ya bomoi. Rebelle comme toujours, nayebisaki ye "Naza 'miss' te po naza malnutrition". Na ye: - Ozali koloba nini? Tozali kopesa bino maboko ntango nyonso. Mokolo moko na mpokwa nazalaki kolala na Castrangia mpe nayokaki maladi. Nazalaki na motoki ya malili. Kokanisaka ete ezalaki nsuka, nasambelaki, nalelaki mpe nabimaki na molili mpo na kosala pipi mwa matangá. Pe balobi: "Soki otelemi mbala moko lisusu nakobeta yo!". Mbala mosusu Madonna ya Tindari abatelaki ngai. Nazongaki na matela ya matiti ya matiti mpe nalalaki. Mokolo oyo elandaki na laboratoire na Novara Miss Assunta amonaki ngai na motane koleka ndenge amesanaki. Ntango mosali ya mesa amemelaki ye kafe mpe miliki na biteni oyo batyá na fulu lokola ntongo nyonso, apesaki ngai mpe mwa ndambo.

Mokapo mwa mwambe - Kopumbwa ya ba hirondelles

Na kolekisaka ntango mingi na Novara, bomoi emonanaki lokola ebongwanaki: mbala mosusu mpo ete nakendaki kotala nkoko Turi mpe na esengo nyonso nasololaki na ye kozanga kokatakata na boumeli ya nsima ya midi mobimba. Ayebasaki ngai masolo mingi na ntina ya bomoi na ye mpe lolenge nini bozali na ye ezalaki mpasi kala. Lisusu, kofanda na Novara nazwaki libaku ya komona makambo ya ntina oyo esalemaki na engumba yango. Likolo ya nyonso, milulu minene ya losambo, ba cortèges, batisimo, ba confirmations, kasi koleka nionso milulu ya libala, etindaki ngai. Na tango wana mabala ezalaki kosalama na mpokwa, nazalaki kokende kotala pene na baninga na ngai na lingomba ya San Nicola.

Mokolo moko na mpokwa namonaki mwasi moko ya libala na elamba ya mpembe kobima elongo na tata na ye. Pembe lokola neige, azalaki lokola mwana-popi, azalaki kitoko mingi! Ezalaki Carmelina nde abalaki Filippo. Na empathie entièrement pe na rētaki journée: "nani ayebi, un jour ekoki koyela ngai pe...".

Na mikolo wana nazalaki na ba sensations ya somo, ezalaki na eloko ya sika pe ya somo na mopepe, nazalaki na ba prémonitions. Nazalaki kopema

te mpe nazalaki kozela likambo moko ya kokamwa esalema. Mpe ya solo likambo yango eumelaki te mpo na koya. Penepene na midi, mosali ya posita azalaki mbala mingi koleka. Mokolo moko na sanza ya motoba nayoki mongongo na ye ezali koganga: "Campo, mail ezali". Nazui mokanda, ewuti... Domodossola! Mama akomelaki ndeko na ye ya mwasi.

Nafungolaki yango na mbalakaka kino nalingaki kopasola yango mpe kotanga yango, ezalaki na sango oyo nazalaki kozela bomoi na ngai mobimba: vers le 12 septembre mama na ngai akoya na Sicile mpo na kozwa ngai mpe komema ngai na nord! Na tango wana nazalaki elenge mwasi, avenir ezalaki kozela ngai mpe nasengelaki koluka mosala. Koyebaka réaction oyo noko na ngai alingaki kozala na yango, mpo na prudence nabombaki mokanda yango na nse ya molangi oyo ezalaki na mer ya bosoto: soki zizi atangaki yango, pauvre ngai... Tango mosusu Oncle Micherillo, tango azalaki te kosala na bamboka mikemike, ayaki na magazini na Novara. Tango mosusu ayaki na zizi mpe, na alarme, alobaki: « Maman na yo akomi te banda mua tango, il faut eloko moko ekómeli ye... ». Nzokande, ngai nazalaki kobanga ete mokanda mosusu ekoya na mwa likanisi. Kutu, mokolo moko, moko akómaki, kasi na esengo nyonso, kozanga kolobela mobembo oyo basalaki na Sicile. Eleko ya molunge ekita malembe mpo na ngai, nakokaki te kozela ete kozela wana ya nsomo esila. Mosala esalisaki ngai nakanisa te mpe nalekisa ntango tii ntango mama akoya. Pona fête ya Assumption le 15 août batu nionso balingaki kolakisa élégance na bango mpe na laboratoire ezalaki toujours na ebele ya kosala, koleka ndenge ezalaka: ba dames mingi balingaki kolakisa robe na bango ya sika. Le 13 août epesamaki na basali oyo bakokaki kotonga bilamba na bango moko.

Nasengaki zizi asomba elamba mpo azala na par na baninga na ngai. Andimaki mpe naponaki elamba ya beige ya talo moke na ba designs ya noeud bleu. Elenge mwasi oyo azalaki na atelier akataki yango mpo na ngai

mpe asengaki mosali moko ya mokóló asalisa ngai natonga yango. Mokolo ya feti nazalaki na elamba ya sika lokola bato nyonso.

Ezalaki mpe na bato mosusu oyo bayebani na bango oyo bautaki na Fantina. Moko na bango amonaki jupe na ngai ya seresere oyo eyebani mingi. Amemi eteni ya elamba atuni zizi: "Nèce na yo il faut asala ngai robe, aza bien na yango!". Nazwaki ba mesures na ye. Nazalaki na makanisi ya modèle moko oyo Miss Assunta asalaki mpo na client moko. Nasengaki mwa ntango mpo na kokata yango mpe komeka yango. "Ezali mabe, elamba ezali mwa kilo, ebongi mpo na automne. Nakoya pene na le 20 septembre."

Pendant ce temps Carmelina, fille moko ya laboratoire, abengasaki baninga na ye nionso na libala na ye, asepelaki na mpokwa moko ya septembre na église Matrix. Na ndingisa ya zizi nakendeki na molulu. Na kati ya ba invités ezalaki mpe na madame moko ya Domodossola oyo asakolaki départ na ye imminent: "Concettina, mikolo na yo etangami na Novara. Mama na yo akoya kozua yo kala mingi te."

Nsima ya bilei ya kitoko nazongaki ndako na esengo. Mikolo elekaki mpe feti ya Tindari ekomaki na mokolo ya 8 sanza ya libwa, na mobu wana nzela molai mpenza oyo ezokaki na ebale emonanaki ata moke te lokola makasi mpe ezanga nsuka lokola mbala ya yambo, emonanaki lokola nazalaki kopumbwa. Tango tozongi na Castrangia nayebisaki zizi que nako vanda mua mikolo na excuse inventée que laboratoire eko tikala fermé ti le 12. Na tongo wana motema na ngai ezalaki ko palpiter. Tobukaki mwa figi mpo na komema yango epai ya mozalani moko mpe tokendaki na Novara. Na katikati ya nzela kuna namonaki mama na ngai uta mosika azali kokita na nzela ya mpunda. Nakimaki mbangu epai na ye mpe nayambaki ye na makasi nyonso oyo nazalaki na yango na maboko na ngai ya mikemike. Zizi abandaki koganga "Pourquoi oyaki na mbalakaka? Okanisi okoki kolongola Concettina?". "Ee - ayanolaki mama - tozali kokende nsima ya mikolo misato". "Okoki te, esengeli obongisa robe mpo na madame moko ya

Fantina". Ezalaki ntina mosusu ya kokanga ngai. Agangaki ntango nyonso. Nazalaki kosimba lola na mosapi na kozanga kokanisa. Mawa na ngai kaka moko elingaki kozala ete nakokaki lisusu te kokende kotala nkoko Turi.

Na mpokwa ya mokolo ya 14 tolyaki bilei ya mpokwa. Zizi afungolaki monoko kaka mpo na kofinga maman na ngai: « Comment o courageux kolongola ye epayi na ngai, ozali na motema te, osali ngai pasi mingi, na considérer yo lisusu soeur te ». Namonaki Micherillo na mai ya miso mpo na mbala ya liboso. Na nse ya libenga na yango ya mabe mpe ya makasi lokola nzete, emonani ete mwa matangá ya bomoto etikalaki na boloko. Nzokande, ngai, nakomaki malili lokola marbre mpe nazalaki koningana ata moke te.

Nalalaki ata miso te na butu, bankoto ya makanisi elandaki moko na mosusu na mobulu na makanisi na ngai mpe nakokaki kozela te ntongo ekoka mpo nakoka kokende. Maman wana a commander taxi epayi ya monsieur moko na surnom "cauzi i lupi" (pantalon ya mbwa ya zamba). Na ntongo totelemaki, tosalaki touche ya suka kino na valise ya carton mpe topesaki mbote ya bopemi na ba oncles na biso. Ntango akei, noko na ngai abimaki na shambre na ye na mai ya miso, na nsuki na ye na nse, mpe amibwakaki na makolo ya mama na ngai, kobondelaka: "Sikoyo nakomiboma mpe okozala na liwa na lisosoli na yo mpo na liwa na yo mobimba." vie!Svp, yo na senga yango na mabolongo - alobi - Naza kaka muasi ya pauvre, nga moko pe na traité lokola nyama na mobali ya lokuta, mutu alingaka ngai te. Ma soeur, nasengi yo olongola ye te ngai, yokela mawa, ozali na lotomo ya kotika ngai te, akolaki kati na biso lokola fololo mpe sikoyo botondi te!"

Na nsuki ya kobukana mpe elongi oyo ezalaki kotanga potopoto, abetaki mabele makofi, alakelaki molóngó mobimba mabe. Mama na ngai asosolaki ete ndeko na ye ya mwasi akomaki likama mpe azalaki kobungisa makanisi, azalaki na motema molai te. Nzokande, aninganaki te, amitikaki te ete mawa eningana, azalaki baba na ba délusions na ye, atalaki na mosika mpe

azelaki suka ya drame na ye. Ntango yaya na ngai ya mwasi asosolaki ete mama na ngai azalaki na molende, akɔtaki mbangu na shambre na ye, koboya biso kopesa biso mbote ya nsuka. Na mbalakaka tolongwaki, azongaki na balabala kolakelaka mabe, ntango tozalaki kotambola tomonaki ye kokita kino akomaki mwa boule ya moindo oyo esanganaki na mabanga. Mbala mosusu nazalaki na motema mabe epai na ye, lokola kaka bana nde bakoki kozala, kasi namikundoli ete ntango nazalaki kotambola mosika na ndako na ye ebatelamaki na loboko ya mama na ngai, ntango namonaki ete alingaki kolimwa na miso na ngai nkanda na ngai nyonso ebongwanaki na mbalakaka na bolingo mpe nayokaki liyoki ya mawa mpo na ye (na nsima nayebaki ete na boumeli ya mwa basanza azalaki kolela na balabala lokola nde nakufi).

Na Piazza Bertolami ba portes ya taxi efungwamaki. Uta na lininisa nazalaki kopesa maboko epai ya moto nyonso oyo namonaki tii na nsuka ya engumba. Na boumeli ya mobembo natalaki na mpasi na motema na ngai panorama mpe mboka oyo elongwaki mokemoke na miso na ngai, totikalaki nyee ntango molai kino namonaki mbu. Na ntango wana nazalaki mosika na Novara, na ntembe te! Makanisi oyo ezalaki kotemela ezalaki kobunda na makanisi na ngai mpe nakokaki kopekisa yango te, na nsima nalamukaki ntango mama na ngai azalaki kosimbasi mbu ngai, kokebisaka ngai ete tokomaki. Na nsima, nalingaki mpenza mboka wana oyo nayinaki banda kala mpo na bomoi ya mawa oyo nazalaki na yango. Na gare ya Vigliatore mobulungano monene ezalaki, mingi lokola biso bazalaki kokende na nord na ba valises na bango ya carton mpe ba sacs mosusu.

Mopepe moko ya moke eutaki na mbu mpe nayokaki mungwa kopesa elengi na mbəbu na ngai. Mayoki kitoko oyo nayokaki mpo na mbala ya liboso. Tozelaki engbunduka na boumeli ya ndambo ya ngonga. Mpo na ngai ezalaki mopepe ya sika. Bato bayemba nzembo oyo bato mingi balingaka "Professeur, yebisa ngai oyo eyaki liboso, nsoso to likei." Bato nyonso bazalaki kozonga na bafeti na kontina yango. Ntango moko

tokómaki na Messina namonaki na kokamwa bashario oyo ezalaki komata na masuwa ya masuwa. Ezalaki katikati ya sanza ya Setembé mpe na likoló wana ya bule mpenza likoló ya détroit bankótó ya ba hirondelles bazalaki kosala zingazinga. Na vol na bango bazalaki ko broder ndoto na ngai: na suka kozonga kofanda na libota na ngai. Namekaki komona Nzambe na katikati ya nsima wana ya kongenga mpe, atako namonaki ye te, napesaki ye matondi uta na nse ya molimo na ngai ya moke. Nsimá ya bangonga ebele tokitaki na Rome mpo na kozwa, nsima ya bangonga mingi ya kozela, engbunduka mpo na kokende na Milan, epai wapi mbongwana mosusu ya engbunduka esalemaki mpo na Domodossola. Ezalaki ndotó. Na engbunduka wana, mama na ngai apesaki mbote na bato mingi oyo ayebaki. Bato nyonso bazalaki kotuna soki autaki wapi mpe mwana mwasi oyo azalaki na ye azalaki nani. Bayebaki te ete azali na mwana mwasi mosusu.

Natalaki bisika oyo ezalaki komonana: Namonaki na kokamwa Laki Maggiore mpe bisanga, na nsima bangomba. Natunaki ntango boni eumelaki tii tokómaki, mpo nayebaki ete engumba yango ezalaki na lobwaku oyo ezingamaki na bangomba. Tokómaki na Domodossola na ntongo makasi. Likoló ezalaki mpembé, balabala mpe emonanaki lokola langi ya molili, bato bazalaki kotambola na litambe ya ekateli ntango bazalaki kotala mabele, ata bilamba na bango ezalaki molili. Na gare papa azalaki kozela biso elongo na ndeko na ngai ya mobali ya moke oyo namonaki na Sicile mbula mibale liboso. Ba bisous na ba embrassements. Ntango tozongaki ndako namekaki kozwa esika oyo ekokoma mosika te engumba na ngai. Natangaki ba fenêtres ya ba ndaku kasi ezalaki ebele na ndenge nabungisaki ba calculs na ngai. Bafenetre ezalaki mingi, mpe bandako ezalaki mingi likoló na mosusu. Bazalaki likoló mpenza na boye ete miso na ngai ebungaki na likoló.

Nayokaki kizunguzungu. Bankótó ya mituna ezalaki kobulungana na motó na ngai, ezalaki koya mpe kokende kozanga motema molai. Na boumeli ya

mobembo nakokaki kobimisa ata liloba moko te. Na nsima na ndako nazwaki likambo mosusu ya kokamwa ntango namonaki bandeko na ngai ya basi, oyo nazalaki komikundola bango kaka na bafoto. Surprise mosusu ezalaki cuisine na lavabo, robinet na poêle ya gaz (na Novara mayi ezalaki te na ndaku pe tolambaki na mabaya). Na mpokwa, Comare Grazia ayaki kotala biso elongo na mwana na ye ya mwasi Caterina. Ata bato ya kartye balingaki kokutana na ngai. Na mpokwa oyo elandaki papa amemaki ngai na sinema. Moko ya bampokwa ya kitoko mingi ya bomoi na ngai oyo nakomikundola libela, kino mokolo ya nsuka. Nazalaki finalement na papa na ngai, avant nalinga ye ndenge mutu alingaka papa absent, sikoyo na admirer ye et enfin pona mbala ya liboso na sentir protégé neti nazalaki princesse na ye. Na mokuse, nayokaki lokola nazali kotambola likolo ya mapata, nakitanaki na esika mosusu ya molóngó.

Mokapo ya libwa - Ekuke ya lola

Liboso ya kolongwa na Sicile, mama na ngai alongaki kozwa ngai mosala na ndako ya mosali ya nsuki mpe nsima ya mikolo mibale akendeki elongo na ngai na mosala. Tobimaki na ndako na ntɔngɔntɔngɔ: Nasepelaki mingi mpo na nsango oyo.

Na ekuke nayambamaki na Miss Tilde oyo apesaki ngai mwa koseka monene mpe asimbaki ngai na loboko, mwasi moko ya esengo mpe ya boninga. Tilde alobaki na ngai na milanois "Mbote bela tusa (fille), yaka, tika na présentier yo ba filles oyo basalaka na ngai: Nella na Teresina. Baza na expérience ebele, bakoteya yo ndenge ya kosala. Soki ezali." mikakatano nyonso - abakisi - koyoka soni te ya kotuna". Yango wana na kokangama ya liso namimonaki na mosala na ngai ya sika.

Nayokaki deja que nakoli mpe mpo na ko marquer changement oyo na vie ya Bela Tusa, période na ye ekomaki mpo na mbala ya liboso. Ayebaki mingi te na ntina ya likambo wana, kasi uta na masolo oyo ayokaki uta na baninga na ye ya mikóló na Novara, asosolaki ete oyo ezalaki lolenge moto abongwanaki na elenge mwasi. Asosolaki ete azalaki na mposa ya signal wana te mpo na kozala mwasi: azalaki déjà mpo na nionso oyo ayekolaki,

ayebaki mpe alingaki. Ezalaki lisusu nséléle te mpe ekómake papillon. Awutaki mosika mpe na mwa miniti alekaki uta na mokili moko kino na mokili mosusu. Amimonaki ye moko mpe azalaki na lolendo mingi mpo na yango.

Na ntango yango, nabandaki komesana na mosala ya sika. Na ntango wana, bazalaki kosalela bansinga ya mposo ya nyama mpo na kokangisa bakazaka. Bazalaki kosopela mposo na yango mai na éponge mpe na nsuka bazalaki kokotisa yango nsete na etanda ya mabaya na kobendaka yango longwa na ngámbo nyonso. Bakundolaki ngai ntango na laboratware na Sicile nazalaki konyata bansinga mpo na kotya na nse ya bilamba na ngai. Awa mpe ezalaki na mwa kobetama na misapi na marto. Soki mwa moi ezalaki bakaukisamaki na elanga na balabala, yango wana nasengelaki kosala lokola mokengeli mpo na mposo ya motuya ya mwana ya mpare ya Perse, ya mpongo, ya mink mpe ya musqué ya soso. Ntango nazalaki kobatela bango nazalaki kolinga kotala mituka mpe bato oyo bazalaki koleka. Napemaki kutu milinga ya mopepe ya motuka mpe namekaki kozindisama na nsolo wana ya engumba, ya sika mpenza mpe ya kolangwa mpo na mwana mwasi moke oyo akolaki na mopepe ya peto. Engumba elekaki liboso ya kotala na ngai mpe nabungasaki kutu ntango. Tata na ngai alimbolaki ngai ete kuna mokolo yango ekabolamaki na bangonga, nzokande ntango nazalaki kofanda na Castrangia nayebaki kaka kobima mpe kolala ya moi. Ntango mosusu ntango nazalaki kobatela mposo, mwasi moko ya mobange oyo autaki na etaze ya likoló azalaki koya mpo na kozala elongo na ngai. Alobaki na Piemontese ya makasi mpe nasosolaki likambo moko te: "Oyo nde liseki kitoko, da ndua ti vegnat (owuti wapi)? Cuma ti se ciamat (kombo na yo nini)?". Nabongwanaka. "Ti mi capisat mia (o comprendre te)?". Tango ba peaux ekauki Miss Tilde akataki forme ya ba coutures pona ba couteurs oyo ba commander yango.

Moke moke nayekolaki kotya padding ya frisellina, boucle zingazinga na yango mpe na nsima doublure. Na tina ya makoki na ngai nabandaki kozwa

mbongo ya poche ya poso na poso mpe nomi te batiaki ngai na compliance ya ba marques ya retraite. Namiyokaki ete nakomi mokolo. Na laboratware ezalaki na radio: Nazalaki kosepela koyoka banzembo. Ba frigo ezalaki mingi te na tango wana kasi elenge mwasi wana azalaki na boîte de glace oyo atondisaki na ba blocs ya glace oyo epesamaki na monsieur moko oyo alekaki na pusu na balabala ya engumba. Komela mai ya peto ndenge wana ezalaki likambo ya sika mpo na ngai. Fourne moko ya mabaya oyo ezalaki na ntalo moke ezalaki kopelisa ndako yango. Azalaki na téléphone te kasi tango azalaki na besoin ya kobenga ba clients atindaki ngai epayi ya noko na ye, propriétaire ya compagnie ya construction na ba travailleurs ebele. Parmi ba oyo, par hasard, namonaki yango mpo na mbala ya liboso... Kasi oyo ezali lisolo mosusu oyo, soki nazali na temps mpe na posa, nakoyebisa bino sima.

Na ndako nazalaki kolia malamu, na mpokwa tobimaki kotala centre ville na ba toits na yango ya mabanga mpe ba magasins na ba fenêtres kitoko. Na mokolo ya samedi nazalaki kokende elongo na mama na ngai na zando, oyo ezwaki eteni malamu ya centre, ntango natikaki mosala pene na midi. Tosombaki elamba mpo na kosala ngai kazaka. Ezalaki na karé. Na inauguré yango na strutting biloko na ngai na Misa ya Midi ya Butu na Noele. Na mokuse, bomoi ya esengo.

Carnaval eyaki. Tokendeki na feti ya Eyenga ya Mbotama na ndako ya masano ya Galletti elongo na libota moko oyo ezalaki penepene na biso. Ezalaki ndoto komona ba boule ya masquerade na kati ya masano ya ba lumières phosphorescentes.

Samedi oyo elandaki ntango natelemaki likambo moko ezalaki mabe. Nazalaki kolela mpo mama na ngai apesaki ngai magnésie San Pellegrino te. Cousin na ye moko ayaki uta na Martigny. Alyaki elongo na biso na midi. Na nsima ya midi nayokaki likambo ya kokamwa, emonanaki lokola ete esengo na ngai ezalaki kosila. Tata akendeki elongo na ndeko na ye ya mobali na engbunduka, na nsima tolyaki bilei ya mpokwa.

Tobimaki te mpo na kotambola na mpokwa wana. Papa alobaki na mama ete, "Nakokende kotala baninga na ngai na bar." Penepene na ngonga ya 22h azongaki ndako kolela mpe kopema na elongi ya mpembe, akómake mabangamabanga na mpasi makasi na ntolo na ye. "Teresa, sala ngai mwa camomille." Ntango tata azalaki kopema na mbeto, nakimaki mbangu elongo na noko moko mpo na kobenga monganga oyo azalaki na ntaka ya mètré 50. Ayaki mbala moko, kasi na ntango wana tata na ngai atikaki bomoi. Na nsima, toyebaki ete aorta epasuka. Elingaki kozala na eloko ya kosala te ata ndenge nini, papa atambolaki na porte ya lola mpe apumbwaki na lola. Ezalaki mokolo ya 17 Febwali 1951. Butu mobimba natikalaki na miso na ngai na nzoto ya tata na ngai oyo ezangi lisungi. Motó na ngai ezalaki kobaluka, kosangisama ya migraine mpe kizunguzungu oyo pene na kolongola ngai na shambre wana epai wapi biloko nyonso ekomaki koyina mpo ete ezalaki batatoli ya liwa moko ya bosembo te. Natikaki te kokanisa tata na ngai na destin ya motema mabe oyo ezalaki kozela ngai na Domodossola, mayi ya miso ekokaki lisusu kobima na miso te mpo ekomaki kokauka na kolela. Nzambe wana oyo nakanisaki ntango nakendaki na pole ya kokamwisa likoló ya Detroit ya Messina, abombaki wapi? Mpo na nini asundolaki biso? Mpo na nini akosaki ngai mingi? Mpo na nini sikawa lokola nazwaki tata na ngai, balongolaki ye epai na ngai mpo na libela? Likambo wana ya mawa ezalaki na ntina nini? Sikawa lokola Nzambe awa na Domodossola amonanaki lokola ndenge mosusu, mosika, oyo akoki kozwama te, amonanaki lokola asalemaki na molili, oyo akoki kozwama te mpe oyo ekoki kosimbama te, ya bololo, Nzambe oyo nayebaki lisusu te soki nakotia motema lisusu to nasengeli koboya mpo na mikolo na ngai oyo etikali. Na boumeli ya butu mpe butu natikalaki nyεε, nazalaki kokengela na miso na ngai ekangamaki na molili, penepene na elikya ete na boyei ya moi makambo nyonso ekozonga ndenge ezalaki liboso. Na mikolo wana ya mpasi, elongo na libota na ngai na nsongé ya libwaku moko, nasosolaki ete lola ezalaki esika te mpo na bana basi ya mike.

Moko ya butu wana, na ngonga ya yambo ya ntongo nakweyaki mpe nsima ya mpɔ̄ngi ya mpasi nazindaki na ndoto moko ya elengi: Namimonaki na laki, nsima tata na ngai abimelaki ngai na miso mpe elongi na ye ezindisamaki na pole ya lola. Sikawa elongi na ye enyokwamaki lisusu te mpe ekómaki lisusu kitoko. Asekaki ngai na elengi, asimbaki loboko na ngai, ayambaki ngai mpe abandaki kosolola na ngai. "Mwana na ngai – alobaki – oyo nalingi koyebisa yo sik'oyo ezali bolingo na ngai, bolamu nyonso nalingi mpo na yo. Makambo esali ete toyebi te. Nazali na mawa mpo na komona yo te kokola...".

Tango mosusu nakanisaka ndoto wana pe mobembo na ngai ya suka, nakanisaka tango Nkolo akobenga ngai, nalingaka kokanisa ete tango nakokatisa ekuke ya lola papa na ngai akozala kozela ngai, nalati lokola mpokwa wana amemaki ngai na cinéma: na ye toza na makambu ebele ya koyebisana, il faut tozongela libela masolo wana ekatanaki na butu wana ya malili ya février. Ekozala lolenge malamu koleka, nakanisi, mpo na kobanda mobembo na ngai ya nsuka.

Mama atikalaka na désespoir na bana minei mpe na pension te mpo tata azalaki simple cobbler. Malili nyonso mpe mpasi nyonso na mokili ekita na libota na biso ya babola oyo bautaki na mikili mosusu.

Mosika na mokili na biso, mosika na bomoi, tozalaki mbuma ya zelo oyo mopepe ya esobe ebendamaki.

Mama na ngai abungisaki ye moko mpe molimo na ye mobimba. Akómaki libenga ya mpamba. Nzoto na ye ekangamaki lokola eteni ya nzete, atikaki te kokita kilo mpe kotala na ye oyo ebungaki, na elongi ya mpɛmbe mpe oyo ezangi elongi, etikalaki kokangama na boumeli ya miniti mobimba epai ya esika moko ya mosika, epai ya lilita ya tata na ye. Akómaki lokola molimo oyo ezwamaki na likoki ya kobosana te. Nayokaki ntango oyo akokwea mpe akozinda na kozanga elikya oyo ezalaki na nzela ya kobima te. Namekaki koningisa ye, nasololaki na ye koluka kopesa ye esengo. Na lolenge ya

kokamwa, mikumba ebalukaki mpenza nsima: ezalaki mwana mwasi nde abɔndisaki mama na ye, koyebisa ye masolo mpo na kobongisa ye mpo na bomoi kozanga mobali na ye mpe kosalisa ye abosana. Ngai, mwana mwasi ya liboso, nazalaki naino kokokisa mbula 15 te.

Nsimi ya kolya na mpokwa nazongaki kosala na furrier's mpo na kozwa mwa ba cents mosusu. Nazalaki moto oyo azalaki koluka kobatela móto ya elikia na bomoi. Kasi na nsuka mama na ngai, nayebi te lolenge nini, mbala mosusu na makasi ya kozanga elikya, kati na kolela moko mpe mosusu azwaki mokili mobimba na mapeka na ye mpe azongaki malembe malembe na kozala mosali ya bilamba, kotonga mwa ba jupes mpe bilamba ya kolata.

Mokapo ya zomi - Tusa kitoko

Na sanza ya mitano ya mbula wana kaka ndeko na ngai ya mobali abelaki maladi ya rubéole mpe ngai mpe nakangaki yango, mpo nazwaki yango te ntango nazalaki mwana moke. Tango nazalaki na mbeto nayokaki mama na ngai afungoli porte. Moto moko abetaki ngonga ya porte. Sima nayoki mingongo ya zizi na Michelillo. Nazalaki komitungisa: liboso bamemaki ngai ata mokolo moko te na Domodossola mpo na komona baboti na ngai mpe sikoyo bamimonisaki. Batikalaki pene na pɔɔɔ moko, na nsima balongwaki mwa moke na mawa mpo bazalaki na elikya ete nakozonga elongo na bango na Sicile. Na sanza ya zomi na moko mokanda moko oyo ezalaki na ndelo ya langi ya moindo ekómake. Mama yango abangaki mpe loboko na ye ezalaki koningana ntango afungolaki yango. Namoni ye kolela: zizi asakoli liwa ya koko Turi. Bakuti ye akufi na mboka ya Bordonaro le 8 novembre. Azalaki na mbula 87. Na mbula oyo elandaki ezalaki na mawa mosusu ya monene koleka, ntango na mbalakaka bolukiluki ememaki na ntina ya liwa mpo na kokangama na mouchoir na zolo, oyo ezwamaki na ntango ya kotimola. Mobembo yango esalemaki na mwasi moko elongo na ndeko na ye ya mobali, ba voisins na mboka, mpo na koyiba pension ya

11.000 lire. Na nsima, asalaki mbula 24 na boloko mpe ye akataki mbula 12 mpo na kozala na boyokani na ye.

Nakobaki kozala na mawa. Na mbongo moke tokokaki ko vivre na 5 personnes te. Miss Tilde apesaki ngai toli nazwa faux démission mpo nakoka kokomisa nkombo na bureau ya emploi. Mbala mingi nazalaki kokende kotala soki mosala ezali, kasi elikya ezalaki mingi te. Na sanza ya minei '53 nayebaki ete bazwaki bana basi mosusu na izini moko. Bazalaki na posa na yango te, ba tata na bango bazalaki déjà na misala. Yango wana nakendaki na biro mpo na kotelemela: Nasengelaki kosala mingi koleka basusu. Na sanza ya mitano na nsuka nakotaki na usine moko epai bazalaki kobimisa ba bandes élastiques, ba laces ya sapato, ba ruban mpe ba tubulaires mpo na ba fils électriques. Mosala makasi na ba turs ya poso na poso 6-13 mpe 13-21. Na ba intervalles nazalaki pe kokende epayi ya furrier pona ko compléter salaire na ngai pe kopesa maman soulagement.

Augusto eyaki. Mpo na bafeti, Comare Grazia asengelaki kokende na Sicile mpo na kotala mama na ye oyo akómake mobange. Nazwaki mpe ekateli ya kokende elongo na mwana na ngai ya mwasi Caterina. Tolongwaki na engbunduka mpo na kokende na Milan mpe na nsima tokendeki na Loma, epai tokómaki kuna na butu. Tosengelaki kozela mwa bangonga mpo engbunduka ekende na Sicile.

Na gare tokutaki baninga mosusu ya mboka, mpe kati na bango mosani moko ya nain ya Novara, Salvatore Furnari, mpe soda moko oyo nkombo na ye namikundoli te. Ntango Madame Grazia azalaki kopema na esika ya

kofanda, babengisaki ngai ná Caterina mpo na kotambola. Bamemaki biso na Piazza Esedra mpo na kolia mottarello. Emonanaki lokola nabandi lisusu kozonga na bomoi.

Ntango engbunduka oyo esilaki kotondana ekómaki, Madame Grazia akómaki mbangu mpo na komata na basaki mibale. Engbunduka etelemaki mobimba te mpe akweyaki na nzela ya engbunduka. Caterina, ngai mpe ebele mobimba togangaki epai ya Tata ya Seko ntango tobendaki ye libanda atondi na bampota kasi na lolenge ya likamwisi azalaki na bomoi. Aboyaki ete bámema ye na lopitalo. Nsimá ya ngonga moko engbunduka elongwaki. Liboso ya midi tokómaki na gare ya Terme Vigliatore epai tozwaki bisi oyo ememaki biso na Novara Sicilia, bapaya ya zizì mpe Micherillo.

Bayambaki biso lokola bapaya ya lokumu. Biso misato tozalaki na mbeto na butu wana, ngai na Caterina tolalaki ata miso te. Madame Grazia atondaki na mpasi. Kaka na butu wana likambo moko ya kokamwa esalemaki: bilenge mibali mosusu bazalaki kosala sérénade na biso na guitare mpe na violon, kasi Oncle Micherillo, oyo asilikaki, asalaki ete bákima.

Mama ya Caterina alekisaki pene na ntango na ye nyonso na mbeto. Abimaki kaka mbala mibale na mikolo zomi mpo na kokende kotala mama na ye oyo akómaki mobange. Na nsima ya midi nakendaki kotala baninga na ngai ya kelasi mpe baninga na ngai oyo bautaki na laboratware. Mokolo moko namonaki mpe moninga moko ya kelasi ayaki koyamba ngai. Asimbaki velo na loboko mpe nasengaki ye amema ngai mpo na kokende na motuka. Na ntango wana, Novara amonaki naino mwana mwasi moko te na velo. Ntango kaka ayebaki yango, zizì apamelaki ngai ete: “Okómi hibou, nalingaki kokanisa makambo ya ndenge wana ata mokolo moko te.”

Na Domodossola, Madame Grazia azalaki kobunda mpo na kozonga nzoto kolɔngɔnɔ. Nsimá ya kokweya wana, mpasi ya maladi ya makolo

ezwaki esika na yango. Azwaki mpiko kaka ntango akendaki elongo na libota na ye na feti moko boye, epai babengisaki ngai mpe.

Nazongaki kosala na izini mpe epai ya bato oyo basalaka nsuki, kasi nazalaki na mposa ya makambo ya sika oyo nakutanaki na yango. Mokolo moko, ntango azalaki kotala paroisse ya San Gervasio mpe Protasio, Don Giuseppe Benetti apusanaki pene na ngai mpo na kotuna ngai mwa mituna. Nayebisaki ye mawa na ngai nyonso na nkuku. Alendisaki ngai mpe alobaki ete: "Yaka na oratoire na mokolo ya lomingo nsima ya midi. Kuna okokuta président ya Action catholique Signorina Germana, oyo ako lakisa yo bana basi pe akopesa yo ba conseils ya bien ebele." Namimonaki mbala moko na kimia: na mwa nsɔni nabandaki kozwa baninga. Nazalaki kobanga koyeba koloba te kasi na lisalisi ya Nzambe nalongaki mikakatano ya liboso. Na bolingi na ye moko natangaki zulunalo ya lisanga na kosepelaka na mobandisi Armida Barelli: na nzela na ye bomoi na ngai ebongwani. Ntango mosala ya mosala ya izini epesaki nzela, nakendaki na misa ya ntɔngɔ na ngonga ya 7, epai nakutanaki na Don Benetti, oyo nazalaki kotalela ye mokambi na ngai ya elimo. Na mokolo ya lomingo namipesaki na kolekisa ngonga moko na esika ya malamu ya bapanzi sango liboso ya lingomba. Na nsima, babengisaki ngai nakɔta na conseil ya ACLI. Na mikano wana nyonso nayokaki ntina mpe kokokisama.

Baninga na ngai ya mosala na izini batalelaki ngai moto ya bigo, kasi nazalaki koyoka malamu te, ya solo nabondelaki mpo na bango mpe nabengaki bango lisusu ntango bazalaki koloba na maloba ya nsɔni na ba salles de vestiaire liboso ya kobanda mosala.

Mokapo ya zomi na moko - Elongi ya porcelaine

Mokolo moko ya lomingo na eleko ya molunge prezida ya Action catholique allemande abongisaki mobembo na bangomba. Na mwa mbongo oyo etikalaki nakokaki kofuta mbongo ya mobembo yango. Tokómaki na bisi tii na Goglio, na nsima na téléphérique tii na Alpe Devero mpe na nsima na makolo mpo na kokende na Crampiolo. Nakanisaki kitoko ya bangomba oyo ezipami na bafololo: ba rhododendrons, ba buttercups, ba orchidées ya zamba. Ba bleuets mpo na kosala fête na yango. Bakabine oyo ezalaki na nsamba ya mabanga mpe maninisa ya mabaya oyo na maninisa na yango ezalaki kokangama na ba géraniums ya motane mpe ya roze oyo ezalaki kongenga. Natunaki Germana esika nini nzela esukaki. "Ntango tokolembi tokotelema mpo na kolya bilei ya midi oyo ekangami." Pene na ngonga ya 13h totelemaki mpo na komëla mai ya pëto oyo eutaka na libanga moko epai ya lobwaku. Nsimba ya kolya, kobondela mpe koyemba tobandaki mobembo mpo na kozonga. Nazalaki kolënga na esengo: naino nalekisa mokolo kitoko boye te. Na ndaku nayebisaki maman nionso pe na moni ye koseka.

Mbala na mbala nazalaki kozwa mikanda epai ya moninga moko oyo autaki na Novara Sicilia: azalaki kosenga báluka ye mosala na Domodossola mpo tókutana. Nazalaki na mobulungano mingi kasi nasepelaki ete moto moko azalaki kolinga ngai. Ezalaki mpe na mwana mobali moko ya Domodossola, kasi nasepelaki na ye te: na ntøngø azalaki komëla lisasi ya grappa mpe azalaki ntango nyonso na matama ya motane.

Komanyola na ntongo elakisaki ngai nzela ya kokende na couvent, kasi na ntango moko nazalaki kolinga bana mpe likanisi ya kobanda libota. Namipesaki na mokano ya Nzambe. Nalekisaki mokolo ya lomingo nsima ya midi na oratoire kosala plan ya ba engagements ya Catéchisme ya poso na poso elongo na baninga na ngai. Mikolo mosusu ya lomingo tozalaki kokende na bisika ya koloba na bingumba oyo ezalaki pemberipembeni. Mobembo ya bisi etungisaki ngai, kasi mpiko elongaki mwa bampasi ya mikemike.

Le 1er mai 1954, ACLI na oratoire babongisaki mobembo: pèlerinage na Sanctuaire ya Madonna di Oropa na tongo mpe rassemblement ya Honorable Pastore na Biella na sima ya midi. Nazalaki moko ya bato ya liboso oyo bakomisaki nkombo elongo na moninga na ngai moko mpe moninga na ye ya mobali Pierino. 2 bus etondi na bilenge etikali. Kati na bango mwana mobali moko ya nsɔni ya langi ya motane oyo nasilaki komona esika moko boye. Ezalaki ye: mosali ya kompanyi ya botongi epai nakendaki kobenga bakiliya ya mosali ya nsuki. Pierino alakisaki ye epai na ngai: azalaki cousin na ye. Na moi atikaki miso na ye na ngai ata mokolo moko te. Tango nakomaki na ndaku nayebisaki mama na ngai likambo yango. Na mpokwa oyo elandaki namonaki ye na nse ya mwa balcon ya shambre oyo ezalaki na etaze ya liboso. "Mama, mama, yaka kotala: ezali na mwana mobali oyo nakutanaki na ye na Biella". Mpe ye na mwa koseka ya ndambo: "Ezali polele ete azali kokutana na yo." Na mpokwa oyo elandaki, ntango nazalaki kobima elongo na mozalani moko, nakutaki ye liboso na ngai. Atunaki na nsɔni nyonso soki akoki koya elongo na biso. Mwa kozanga ntembe nandimaki. Tobukaki glace na kosololaka na likambo oyo mpe oyo. Ntango kaka mosala ya nsima ya midi na izini esilaki akendeki elongo na ngai na ndako. Mokolo moko na mpokwa namemaki ye mpo na kolakisa ye mama na ye, oyo ayambaki ye malamu mpenza. Na ntango na ye ya bopemi azalaki kokende na oratoire. Na nsima, bana mibali mpe bana basi bakabwanaki, kaka na nsuka ya likita nde bakokaki kokutana. Tozalaki mpe kokende na makita ya ACLI.

Atako mama na ngai autaki na Sicile, epai wapi bana mibali mibale oyo balingakina bakokaki te kobima bango moko, atyelaki biso motema mpe tobandaki mobembo ya kimia. Giuse ayebisaki ngai que akutanaki na papa na ngai: po a gagner mua mbongo, puisque bana bazalaki 4 et seulement papa nde azalaki kosala, en tant que garçon azalaki kosala mua ba errands pona ba financiers ya kaserne quelques pas de son ndaku. Ntango mosusu azalaki komema sapato na bango epai ya tata mpo bábongisa yango. Nayokaki na esengo.

Ayebisaki ngai likambo mosusu: tango na mokolo ya 16 septembre 1950 naleyaki na Rome mpo na kokoma na Domodossola tokutanaki presque. Giuse, ndenge nazali kobenga ye tii lelo, akómaki na velo mpo na Mobi Mosantu. Mobembo ya aventure: alongwaki na Domodossola elongo na nganga-nzambe moko ya lobwaku oyo azalaki kokende mbangu na basapato ya ngomba. Ezalaki pene na likoki te ya kolanda ye. Atelèmaki kaka ntango amonaki mwa elanga ya ndunda mpo na kozwa mwa salade. Na katikati ya mobembo Giuse atikalaka ye moko. Na nzela akutaki moteki moko ya balabala na velo moko ya kala oyo etondaki na biloko ya bosoto mpo na koteka. Bazalaki kobatela bango na bango tii na Loma.

Augusto eyaki. Usine ezalaki kokangama mpo na ba fêtes mpe nazwaki mokano ya kokende kotala ndeko na ngai ya mwasi Rosa oyo azalaki kobika na bangomba mike na Laki Mergozzo. Nasengaki bamamelو oyo bazalaki kotambwisa ndako yango báfanda mwa mikolo. Nawutaki kolobela likanisi yango epai ya Giuse. Ezalaki na bana basi mosusu oyo bazalaki konje na ndako yango. Kati na bango ezali na nièce ya même moko oyo asalaka kitoko. Na ntongo ya mokolo ya 15, feti ya Assumption, abengaki biso na chambre na ye sima ya Misa mpo na kosala pratique. Atondisaki bilongi na biso na ba crèmes ndenge na ndenge, mascara mpe rouge à lèvres: tozalaki lokola bikeko ya cire. Na midi tantine ya maman abengaki nièce na ye lisusu: ezalaki na tina te na ye ko traité biso boye.

Na nsima ya midi, kotalaka laki na lininisa, namonaki Giuse abimi. Nalingaki te bámona ngai na elongi wana ya porcelaine. Komona ngai na porte azalaki pene ya koyeba ngai te. Nasengaki bolimbisi, kolimbola ete ezalaki komeka mpe bana basi mosusu mpe babongwanaki. Na nsima ya midi totambolaki na elanga ya ndako. Pene na mpokwa apesaki ngai mbote: « Tokokutana kala mingi te, na Domodossola, kasi elongi na yo ya peto mpe ya sika lokola liboso ».

Mokapo ya zomi na mibale - Violette

Ntango kaka pōso mibale ya konje esilaki, nazongaki na mosala na izini na ngonga ya mosala kobanda ngonga ya 13 tii 21. Ntango nazalaki kokotisa ba bobbins na kati ya fusée ya bamasini nakanisaki Giuse, kasi na ntango yango moko nazalaki kosala yango te kozala na mposa monene ya komona ye. Na ngonga ya 21h sirène ebetaki mpe motema na ngai ebandaki kobeta makasi. Lokola natyaki elembu na dossier, na esika ya kobima ya porte namonaki velo moko na mwa molili. Ezalaki vraiment ye: ayaki epai na ngai, na soni atalaki elongi na ngai mpe alobi: « Nalingaka yo très simple ». Afandisaki ngai na tube ya velo mpe amemaki ngai na ndako. Topesanaki mbote ya pētē ya butu malamu. Yango ezalaki kosalema pene na mikolo nyonso. Na mokolo ya lomingo nsima ya midi tozalaki kokende mwa moke na velo na bamboka oyo ezalaki pene wana. Mokolo moko amemaki ngai na ndako na ye mpo na kolakisa ngai papa na mama na ngai, bandeko basi mibale mpe ndeko mobali moko. Moke moke alakisaki ngai mpe ba oncles na ba cousins na ye lokola moninga.

Tango mama na ngai amonaki biso na balcon asalaki biso tomata na ndaku. Atako azalaki kolinga mwana mobali wana, nazalaki mpenza na ekateli te. Na mokolo ya 8 décembre, mokolo ya Conception Immaculée, mokolo ya kombo na ngai, ngonga ya porte ebetaki. Ezalaki motekisi ya bafololo, oyo apesaki ngai liboke moko ya ba oeuvre rouges. "Mama, Giuse atindelaki ngai ba souhaits na ye ya malamu!". Oyo nde mawa ntango

nafungolaki mokanda: ezalaki ye te, kasi mwana mobali moko ya mibu 14 oyo nakutanaki na ye na mbalakaka. Elobaki "Nalingi yo" na signature. Mbala mosusuakanisaki ete nazali na mbula na ye.

Na mpokwa ya Noele Giuse alakisaki na vase moko monene ya langilangi oyo etondi na ba chocolats mpe karte ya mbote. Napesaki ye matondo mpe tokendaki elongo na misa ya minuit. Tango azongi ndaku ayebisaki ngai: "Lobi il faut nakende na famille na ngai pona kolia midi na ba ndeko na ngai. Nakomona yo lisusu na Boxing Day". Na tongo ya le 26 nalobi na maman "na bimaka lisusu na garçon wana te, nazo zongisa ye vase, nalingi ba engagements te". Mpe ye na kotala ya makasi: "Ozali fou, okokaki kosala yango soki oliaki naino ba chocolats te."

Na mikolo oyo elandaki Giuse ayaki lokola momesano mpo na kozwa ngai na mosala. Na eteni ya nzela na makolo to na tube ya velo nazalaki pene ya kosolola na ye te. Na mokolo ya mobu ya sika 1955 nakendaki na misa. Azalaki mpe wana mpe na nsuka akendeki elongo na ngai na ndako. Na ekuke alobi na ngai: "Nakoki koyeba nini ozali na yango na makanisi mpo na kosala ete nanyokwama boye?", mpe mpisoli moko ebimaki na miso na ye. Matiti wana ebukaki mokōngō ya kamela mpe napesaki ye mwa koseka. Apesaki ngai bisous mpe alobaki: "Na nsima ya midi ya lelo nakozwa yo mpo na kokende na ba vespers na ngomba Calvario. Sima ya ba vespers film moko ekolakisama na club ya ACLI." Nandimaki mpe topesaki mbote ya bopemi. Nayebisaki yango na ndako mpe mama na ngai alobaki na esengo: "Okozwa lisusu mwana mobali malamu ya boye te."

Na ngonga ya 14h tokendeki na Calvaire na nzela ya ba mules na ba chapelles ya Via Crucis. Tango moko tokomaki na Sanctuaire toyemba ba vespers mpe sima ya lipamboli tokendeki na club. Nazali komikundola te titre ya film, kasi ezalaki très ennuyeux, yango wana na proposaki tozonga na ville na cinéma ya Catena, esika to réussir ko sepela na film moko ya malamu koleka, oyo babengi "Violette".

Na sanza ya minei, ntango tozalaki kotambola na lobwaku ya Vigezzo mpe na Centovalli na engbunduka, tokendaki elongo na baboti na ye na feti ya kosala bafololo na Locarno. Tokutanaki na parrain ya Giuse, oyo alakisaki ngai lokola "copaine". Atie maboko na ba poches na ye azui 10 francs suisse na portefeuille na ye, apesi yango na Giuse alobi "Bon fait, bokobala mokolo nini?". Totalakina, tosololaki naino likambo yango te.

Na mikolo oyo elandaki tobandaki kosepela na likanisi ya libala. Tosololaki kutu likambo yango na ndako. Mama azalaki na esengo kasi en même temps ba possibilités financières ezalaki moke. Moke moke tosombaki mwa nkasa mpe mwa bilamba ya nse. Tozalaki na bamposa moko te ya sikisiki. Tokendaki koluka mwa ndako moko ya moke mpe ya moke. Tozwaki yango na etüká ya kala ya Motta mpe na yango totyaki mokolo ya libala: Lundi 19 Setembre. Nakendeki elongo na mama na ngai na magazini ya bilamba ya Panzarasa mpo na kosomba dentelle mpo na elamba ya libala mpe namemaki yango epai ya Madame Tilde, mosali ya nsuki, oyo alakaki ngai ntango nyonso ete nakosala yango na bolingo.

Na mairie maman na ngai asengelaki ko signer ba banns ya libala po nazalaki kaka mineur. Baboti ya Giuse mpe basepelaki. Na paroisse Monseigneur Pellanda ayebisaki biso maloba kitoko ya kolendisa: "Bótikala ntango nyonso na bopolo na kondima mingi mpo na kokutana na bisengo mpe mawa oyo bomoi ebombaka mpo na biso. Nakotika bino bozwa mopoti mbangu ya motane pemberni ya nave".

Tosengelaki kobongisa liste ya bandeko mpe baninga oyo bakopesa bango makabo yango lokola momeseno. Ba invités moke mpenza. Mama ya Giuse alobaki "Mibale na libota moko". Malembe malembe tokómaki na bato 35. Baponami batatoli: yaya ya Giuse Carmelo mpe mpo na ngai Pierino, architecte ya likita na biso. Poco moko liboso ya libala, oratoire ya mibali oyo etambwisamaki na Don Giuseppe Briacca ebongisaki biso feti. Maître Furiga atyaki elilingi ya mbote na tableau noir mpe asalaki rulo oyo ezalaki na liste ya baninga. Ezalaki mpe na mesa oyo ezipamaki na mampa

mpe masanga. Ezalaki naino na feti ya ndenge wana naino te na oratoire. Église collégiale ya Basantu Gervasio na Protasio ezalaki kobongisama mpe pavement etondaki na bitika mpe mabanga, kasi basi mosusu oyo balingaki kosala nyonso mpo na kosukola yango mpo na kokumisa Giuseppe mpe Concetta.

Le 16 septembre, Zizi na Micherillo bakomaki, bakendeki kofanda esika mosusu mpo Concettina azalaki kobala mpe asengelaki kokende elongo na ye na etumbelo, kozwa esika ya tata na ye oyo azalaki lisusu te.

Pendant ce temps, mua ba petits cadeau ekomaki: nzungu ya café, grinder ya café, ba verres ya rosolio, ba ensembles ya ba saucisses na couverts ya ba ndeko na baninga oyo bazuaki faveur, ensemble ya cuisine ya Pierino na ba oncles na ye. Action catholique ya basi epesaki biso elilingi moko pemberi ya mbeto elongo na Libota Mosantu, mosungi Don Benetti vase ya fololo ya vert ya kokamwa na biloko ya kokembisa ya palata.

Butu oyo ezalaki liboso ezalaki molai. Nakanisaki mama na ngai oyo atikalaka na bana misato ya mike mpe na biloko mingi te. "Ozali na kondima moke, école ya oratoire eteyaki yo te que Providence ezalaka toujours na vie?", nalobaki na motema na ngai. Lundi le 19 natelemaki na ngonga ya sambo. Madame Tilde akomaki na elamba ya dentelle. Alatisaki ngai mpe abongisaki rido oyo nasombaki na Milan. Na ngonga ya 9h taxi ekomaki po emema ngai na église. Nabulunganaki, nakuti mbu ya bato bazalaki kotala ngai. Giuse azalaki déjà na etumbelo kozela ngai na bouquet ya ba fleurs orange, accompagné na ndeko na ye ya mwasi Rosa mpo mama Olimpia alingaki kozala trop excité na mwana ya liboso oyo akobala. Nasanganaki na ye elongo na Oncle Micherillo na mopoti mbangu ya motane.

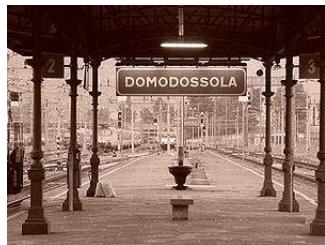
Misa ebandaki. Monseigneur Pellanda mpe azalaki na mayoki. Namikundoli lisukulu moko ya kolendisa, lipamboli ya ba rings, elaka ya bosembo ya bomoi mobimba mpe, na nsuka ya molulu, ba signature. Na

nzela ya kobima mama ya Pierino, oyo mpe akomaki noko na ngai na ngonga wana, atyaki elembo ya basi ya Action Catholic na ntolo na ngai.

Mokapo mwa zomi na misato - Bomoi ya sika

Ntango feti na ndakonzambe esilaki, bilei ya kopema elandaki na bar Grandazzi na via Castellazzo. Entre bisous moko na mosusu na ba invités tozalaki na apéritif na mua pizza na pâtisserie. Mbote ya sipesiale mpe bisous na ba bokilo Olimpia na Armando oyo bakendaki na mama mpo na kozwa valise, sima bakendeki mbangu na gare mpo na kozwa train ya 12.15 mpo na lune de miel na bango.

Mama azalaki kolela miso na ye libanda. Tokotaki na esika oyo bazalaki kofanda. Mokonzi ya gare asakolaki bolongwi na piololo ntango ngai mpe Giuse togumbamaki na lininisa mpo na kopesa mbote ya nsuka. Aventure ya bomoi na biso ebandaki.

Ntango tokómaki na Florence tokendeki epai ya otèle oyo Madame Tilde, mosali ya nsuki alakisaki. Na ekuke ya kitoko bayambaki biso na miziki, na nsima mosali ya ndako amemaki biso na shambre oyo ezalaki na etaze ya misato. Mpo na biso makambo nyonso ezalaki ya sika, ata mpe kolala na mbeto ya bato mibale.

Mokolo ya liboso tokendeki kotala engumba yango, ya mibale tokendaki na Piazzale Michelangelo epai okoki kotala Florence mobimba. Tokangaki mwa bafoto: Caméra ya Giuse ekokaki kokanga bafoto mwambe ya moindo mpe ya mpembé na rulo ya filme.

Na mokolo ya misato kokende na Loma. Otele yango ezalaki moke mingi mpamba te mbongo oyo babombaki na bambeka esengelaki kokoka. Totélémaki mwa mikolo mpo na kotala basilika minei oyo Giuse amonaki na

Mobu Mosantu mpe liziba ya Trevi. Tozongaki mpe na liziba ya Esedra, oyo eutaki na butu oyo eyebani mingi ya '53 ntango Signora Grazia akweyaki na nse ya engbunduka.

Ntango ekokaki mpo na kokende na Sicile. Nsima ya mobembo molai engbunduka ekomaki na Calabria mpe na nsuka Sicile ekokaki komonana uta na Villa San Giovanni. Giuse asepelaki na bantango wana: engbunduka ezalaki kokotisama na masuwa ya masuwa, Madonnina likoló na esika ya kokota na libongo ya Messina.

Oncle Carmelo, ndeko ya mama, elongo na mwasi na ye Gaetana mpe bana basi Rosetta mpe Antonietta bazalaki kozela biso na gare.

Bayambaki biso lokola bankumu mibale. Tofandaki mikolo mibale mpo na kotala Messina: montre ya ndakonzambe oyo namonaki ntango nazalaki mwana moke, Madonna di Montalto mpe bisika mosusu ya kitoko mpenza.

Faute moko ezalaki kaka na ndaku wana: na heure ya dinner ba oncles na ba cousins balataki mpe au lieu ya kofanda na mesa balobaki: « Tokende kotambola pemberi ya mer ». Ngai ná Giuse tobimaki na ndenge ya kotika mosala mpe tozalaki koyoka ete tozali na nzoto kolongono. Pene na ngonga ya 23h tozongaki na ndako mpe tantine abandaki kolamba. Mokolo moko na butu atyaki ba nsoso na kati ya biloko na yango na kati ya sauce, kasi oyo ezali na ntina ezali bolingo, kasi mimeseno te.

Na mokolo ya misato bakendaki elongo na biso na engbunduka na mwa mai ya miso. Oncle Micherillo azalaki na gare ya Terme Vigliatore elongo na mokumbi taxi mpo na kokoma na Novara. Zizi, noko Maricchia na noko Peppina bazalaki kozela biso na mboka. Emonanaki mpenza lokola nde bakonzi ya Domodossola bazalaki koya.

Mokolo oyo elandaki tokendaki na Badiavecchia mpo na kotala nkoko na ngai ya mwasi ya tata Concetta mpe ba yaya, bandeko basi mpe bandeko ya tata na ngai. Na mwa esika ya monene oyo ezalaki na magazini ya makaya ya nkoko na ngai ya mwasi, bafandi mingi ya mboka yango oyo

bayebaki ngai ntango nazalaki mwana moke basanganaki mpe bazalaki kobelela bato mosusu ete: "Concettina akomi elongo na mobali na ye!"

Ba bisous, ba embrassements, bilongi ya motane. Emonanaki lokola ndoto mpo na ngai. Mbula mitano mpenza elekaki banda nalongwaki na mboka.

Mikolo mibale na nsima tokendeki elongo na mokumbi taksi "Cauzi i Lupu" kino na Taormina. Na midi amemaki biso na restora, epai bapesaki biso ba gants ya mpembé. Ngai na Giuse totalanaki mpo na koloba: "Tokozala na mbongo ekoki?". Lokola tokendeki kotala Taormina mpe na nsima Castelmola na nse ya mbula makasi, pene na mpokwa tozongaki na Novara, tolombi kasi tosepelaki.

Mokolo oyo elandaki esilaki ntango ya kozonga na Domodossola. Mikano ya bomoi ya sika ezalaki kozela biso.

Mokapo ya zomi na minei - Ba zumbu na biso ya liboso

Atako nasilaki kosala mobembo mpo na kokende na Domodossola na '50 mpe '53, ezalaki lokola nde nalongwaki mpo na mbala ya liboso: nazalaki kokende na bomoi ya sika lokola babalani.

Ntango tosilisaki komata na engbunduka na masuwa ya masuwa tomataki na terase mpo na komona Madonnina ya libongo mpe Sicile kokende mosika malembe.

Na mpisoli tozongaki na wago, tofandaki na bakiti ya mabaya. Ba mbeto ezalaki te na ntango wana.

Ntango butu ekómaki tobandaki kolala mpöngi mpe nkingo na biso ekangamaki. Mbala na mbala tozalaki kotéléma mpo na kotala na lininisa. Na ba gares ya ntina, mokambi ya gare asakolaki nkombo ya engumba na mongongo makasi. Na Naples ezalaki na "guaglioni" na ba trottoirs oyo bazalaki koteka ba pizzas. Na mayele mabe bazuaki liboso mbongo epayi ya ba voyageurs, sima train ekendeki pe batikali na mbongo na pizza.

Moke moke tokómaki penepene na Milan. Na engbunduka oyo ezalaki kokende na Domodossola nayokaki lisusu mayoki oyo nakutanaki na yango mpo na mbala ya liboso mbula 5 liboso: Laki Maggiore, bangomba ya Ossola, bandako ya mabanga. Mbala oyo elongo na mobali na ngai Giuse. Pene na midi tokómaki na esika oyo tozalaki kokende.

Mama na tata ya Giuse Armando bazalaki kozela biso. Ezalaki fëti: soki bakokaki kosala ete bangonga ebëta.

Kolia ya midi ya mbangu na mama Olimpia mpe sima na pépinière na biso ya sika na district ya Motta mpo na kopema. Mokolo oyo elandaki nazongelaki mosala na ngai na izini mpe Giuse azongaki na esika ya botongi.

Makanisi na ngai ekendaki epai ya mama na ngai mpo na kozanga lisungi na ngai, kasi mokambi na ngai ya elimo Don Benetti alendisaki ngai nabondelaka, kondimisáká ngai ete bato mingi balingaki ye. Ntango mosusu ngai ná Giuse tozalaki kokende na ndako na ye mpo na kolya na midi, mpe azalaki kosepela na yango. Na ntango yango, moko ya bandeko na ngai ya basi azwaki mosala ya kopesa lisungi ya sika mpo na libota.

Mwa moke sima tosakolaki na mama, mama Olimpia na papa Armando que bakokoma ba koko na juillet.

Nabandaki koyoka inconfort ya zemi kasi mosala ezalaki kobenga. Na nsima basali bazalaki kobatelama te ndenge bazali sikoyo. Giuse alongaki kozwa mosala ya malamu koleka na esika ya botongi libanda: mwa usine oyo ezalaki kosala biloko ya mabaya lokola ba bouchons ya baril, bisaleli mpo na ko dérouler ba skeins ya laine mpe lisusu "paungi" (ba tops ya mabaya oyo ebalusami). Na sanza ya mitano tobandaki kokende kotala bamagazini kolukaka poussette mpo na mwana oyo akobotama sika. Bolai ezalaki ntango nyonso monene koleka ekuke ya kokota mpe tosengelaki kozwa ekateli ya kokende kofanda na ndako.

Na tango wana ba agences ezalaki te, okeyi kotuna awa na kuna. Providence esalaki ete tóluka ndako moko na etaze ya mibale ya ndako moko na via Scapaccino, kaka pene na atelié ya mosali ya nsuki.

Na boumeli ya mwa ntango moke tobongisaki mosala yango. Tozalaki lisusu na katikati ya engumba te, kasi mosika mpe te, penepene na esika na ngai ya mosala.

Loyer ya sanza na sanza ezalaki 8.000 lire, mingi mpo na lifuti na biso ya moke, kasi ndako ezalaki koyamba bato mpe kongenga. Na lopango tokokaki mpe kozala na deux-trois mètres carrés ya mabele esika nakokaki kolona matiti mpe bafololo ya nsolo kitoko, passion na ngai.

Ntango kaka tozwaki bafungola tosukolaki bashambre mpe tolataki maninisa na ba rido kitoko na ba valances mpe ba rido ya dentelle na kuku.

Ntango kaka basilisaki kokende na esika mosusu, bomoi ekobaki ndenge ezalaki liboso. Libumu na ngai ekómaki komonana mingi. Mokolo moko moninga moko ya mosala atunaki ngai ntango nini nakozonga na ndako mpo na konje ya kobota mpe apesaki ngai toli ete nakende epai ya monganga ya basi. Yango wana, nasalaki rendez-vous yango na nkuku. Monganga alingaki kogangela ngai mpo nazelaki ntango molai mingi: "Okoki kosala te nsima ya sanza ya motoba mpe ozali déjà na sanza ya nsambo: ozwaki likama." Mokolo oyo elandaki namemaki mokanda yango na biro mpe ata mosali alobaki ete nazali naïf.

Pendant ce temps na bongisaki layette na tricot ba chandails, ba chemises, sapato na ba diapers oyo esalemaki na ba feuilles ya kala oyo mama na ngai apesaki ngai.

Tokendeki mpe kosomba poussette, oyo nabongisaki na nkasa oyo ngai na brodé na balangi ya neutre, kozanga koyeba soki ezalaki mwana mobali to mwana mwasi. Na nsuka, na mpokwa ya mokolo ya 2 Yuli, mai na ngai ebukanaki mpe lokola bavalizi na biso esilaki kokangama tokendeki na makolo mpo na kokende na lopitalo. Monganga ya basi oyo atalaki ngai ayebisaki Giuse ete akoki kozonga ndako. Kobota eutaki kobanda mpe ezwaki ngonga soki 20. Mokolo oyo elandaki azongaki na lopitalo ya kobota ntango nazalaki naino kozela na ndako ya kobota.

Na esika moko boye mwana mobali abotamaki mpe infirmier akendaki koyebisa tata ya bebe, oyo pene na koyoka maladi na mayoki. Nsimma ya ngonga moko alongaki koyamba mwana na biso ya liboso, nkombo na ye Armando lokola nkoko na ye ya mobali. Nsimma ya mwa bangonga, bayebisaki mpe bankoko, ba oncles mpe ba cousins. Emonanaki lokola ete azalaki bebe ya liboso na mokili mobimba.

Mokapo ya zomi na mitano - Totondi Nzambe...

Ba infirmiers na esika ya kobota bamemaki ekelamu oyo ya mosuni mpe makila na mbeto na ngai mwa bangonga nsima ya kobotama. Batiaki yango na libele na ngai. Other than poupéé ya rag oyo zizi asala pona ngai na bomwana.

Kofanda na lopitalo na ntango wana ezalaki posso moko. Yambo ya kozonga ndaku tokendeki na église ya lopitalo pona "purification", lipamboli ewutaki na nganga.

Na palwasí biloko nyonso ezalaki pene mpo na kozonga ndako, kasi motó na ngai ebandaki kobaluka. Mosalisi ya kobota amekaki fièvre na ngai: 39. Ngai na mwana-popi na ngai tosengelaki kofanda mikolo mibale mosusu. Na nsuka na mokolo ya minei ya mokolo ya 12, pene na kobika, tozongaki na ndako. Na mokolo ya lomingo le 15 Armando amemami na fauteuil roulant ya sika na fonte ya batisimo elongo na tata na ye Giuseppe, moninga na ye Mariuccia lokola marraine mpe parrain na ye Basilio, moninga ya oratoire. Nazalaki na esengo ya kozala na molulu yango te mpo bankulutu mpo na biyambayamba bapesaki biso toli ete tótikala na ndako. Nasepelaki na kobongisa mwa eloko ya kolya.

Vie en tant que trois ezalaki différent mais nasala assez bien. Nazalaki na miliki mingi, bébé azalaki kokola mpe nazalaki komema ye na centre ya bana ya bana poso nyonso mpo na kosala ba examens.

Likambo ya mawa, na nsuka ya sanza mibale nazongaki kosala na izini. Ba garderies ezalaki te na tango wana. Ba nkoko ya basi bandimaki ete mokomoko na bango bábatela ye posso moko.

Ntango nazalaki kosala mosala ya ngonga ya motoba, Giuse azalaki kokanga ye bandako liboso ya kokende mosala mpe komema ye na esika

oyo azalaki kokende. Na inconscient mwana oyo azalaki ko souffrir pe nazalaki kolela elongo na ye.

Malheureusement nakokaki kotika mosala te. Moke moke, na bondimi, tokobaki mobembo lokola bato misato: bilei ya yambo, matambe ya yambo ezalaki makambo ya kokamwa. Na mokolo ya liboso ya eteyelo ya bana mike, nsukansuka Giuse azwaki mosala oyo ezalaki kofuta mbongo mingi koleka. Pendant deux-trois ans azalaki conservateur na école primaire, sima babengaki ye na municipalité mpo azua poste ya conciliateur.

Yango epesaki libaku ya kotika mosala na ngai na izini mpe komipesa na mwana wana nazalaki kozela kopesa ye ndeko mobali ya moke. Na mokolo ya 17 Augusto 1962, tosepelaki mingi ntango tobotamaki na mwana na biso ya mibale. Luciano azalaki na loposo ya pete mpe nsuki ya motane, oyo ekeseni na Armando. Lisapo moko ya masapo. Na mokolo ya lomingo le 26 azwaki batismo elongo na tata na ye Giuse, cousin na ye ya marraine Mariuccia mpe parrain na ye Antonio, ndeko ya Giuse. Na mbala oyo mpe nasengelaki kotikala na ndako. Ntango kaka konje na ngai ya kobota esilaki, natikaki mosala na ngai mpo na komipesa na bana na ngai mibale ya kitoko.

Na mokolo ya 1 Octobre 1962, Armando abandaki kelasi ya liboso na tablier na ye ya langi ya bule mpe saki na ye ya kelasi na lipeka. Topesaki yango mwa mai ya miso epai ya molakisi Leopardi.

Na même période wana, Maire ya Domodossola abengaki Giuse mpe apesaki ye esika ya kolala na deuxième étage ya immeuble ya ville, oyo etikalaki vide tango messenger municipal azuaki retraite. Na mwa mikolo tobongisaki mobembo yango. Tozalaki na biloko nyonso ya malamu na katikati. Na mpokwa, ntango kaka ekuke monene ekangamaki, tozalaki bakonzi ya engumba. Tokokaki kotala malamu bilakiseli uta na balcon ya biro ya Maire. Na maninisa na biso tokokaki komona ndambo ya zando oyo ezalaki na bonkoko oyo eumeli bikeke mingi.

Pendant ce temps Luciano azalaki kosala ba premières étapes na ye: akomaki mascotte ya basali ya municipalité.

Pona ko compléter lifuti ya Giuse nalingaki na inventer musala. Nabandaki kolata ba fenêtres, mbeto na ba oreillers pona baninga. Liloba epalanganaki mpe bongo nakomaki "dame ya rido". Na ntango na ye ya bopemi, Giuse ayekolaki kobongisa bosangisi ya milongo mpe, merci Nzambe, tozalaki na likoki ya kosepela na bomoi ya malamu koleka.

Na mokolo ya 1 Okotober 1968, Luciano abandaki mpe kelasi epai ya molakisi Luisa Cerri.

Ntango elekaki nokinoki. Na eleko ya molunge tozalaki kokende konje zingazinga ya Italie elongo na hema ya camping. Ntango mosusu tii na Sicile, tii na mboka na ngai.

Na sanza ya nsambo '73 tozalaki kosala camp na Val d'Aosta mpe nabandaki kozala na bilembo ya liboso ya zemi. Na mokolo ya 16 Febwali 1974, ndeko mwasi moke Daniela akomaki mpo na Armando, oyo azalaki pene na mibu zomi na mwambe, mpe Luciano, oyo azalaki na mibu zomi na mibale. Ezalaki eleko ya carnaval mpe bato oyo bazalaki kotala ruban rose oyo ezalaki na porte ya Mairie bakanisaki ete ezalaki liseki. Nganganzambe ya paroisse apesaki biso toli ya kosepela na Libatini na butu ya Pasika, na moninga na biso Gianna lokola marraine mpe bokilo na biso Benito lokola parrain.

Longola biyambayamba, mbala oyo ngai mpe nasanganaki na molulu yango na butu ya mokolo ya 13 Aprili. Mokolo oyo elandaki ezalaki na bapaya nkama moko na réception na oratoire.

Daniela mpe akoli mpe sikoyo tokómi mibange. Bana na biso misato bapesaki biso bana ya bana 7: Stefano, Virginie, Greta, Lorenzo, Rebecca, Letizia mpe Matteo.

Lisolo ezali kosila. Na mokolo ya 19 Setembε 2015, ngai ná Giuse tosepelaki mbula 60 elongo.

Totondi Nzambe, Mama na biso mpe baye bango balingaki biso.

La Mazza Concetta Maglio, abotami na Novara di Sicilia na mokolo ya 18 sanza ya minei 1936.

Index

1. Ndako ya tata
2. Kobima na mokili oyo
3. Masano na zelo
4. Mafuta, nsinga ya nsoso mpe liso mabe
5. Ba hibou
6. Vossia limbisa ngai (Pole ya minzoto) .
7. Emilia, oyo azali
8. Kopumbwa ya ba hirondelles
9. Ekuke ya lola
10. Tusa kitoko
11. Elongi ya porcelaine
12. Ba violets ya violet
13. Bomoi ya sika
14. Ba zumbu na biso ya liboso
15. Totondi Nzambe...

